

Izšla ob 4 jutraj.

Stane mesečno 20.— Din
za inozemstvo 30.—
neobvezno

Oglaš — po tarifi.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravištvu:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 38.

Podružnici:

Maribor, Baravska ul. 3
Celje, Aleksandrova c.Račun pri poštn. čeku,
zavodu št. 11.842

Ljubljana, 13. junija.

Na Igu je katehet Anton Rovtar v šoli rolnel na dečo, češ, da se je par otrok udeležila gasilske veselice. Vmes je zapletel politiko in kričal: «Sokoli so svinje, barabe, pijanci. Sokol ne pozna Boga in Marije. Sokoli preklinjajo. Vaši starši, ki so pri Sokolu, bodo šli v pekel in vi z njimi.» Otroke, ki so priznali, da so pri sokolskem naraščanju, je Rovtar pretepal in jih zapodil v zadnje klopi z bejgami: «Marš zadel, takih barab, kakor ste vi, ne bom več poučeval krščanskega nauka.» V IV. razredu so pozdravili učenci kateheta: «Hvaljen bodi Jezus!», on pa je odgovoril: «Svinje!» Učencem, ki je povedal, da je bil Sokolič že v Ljubljani, je rekel katehet v šoli: «Ti si bil torej že v Ljubljani baraba.»

Vse to je uradno ugotovljeno. Kaj sedaj? Kaj naj se zgodi s takim katehetom? Predlogi so v tem oziru različni. Prvi, ki ima največ zase, je, da se naj tega duhovnika pošlje v blaznico. Drugi zopet pravijo, da bi trebalo ga položiti na klop. Kaj pa se je v resnici zgodilo? Šolska oblast je začela preiskavo, in ugotovila gorenji dejanski stan, je go le vspešdirala od šolskega nauka. Slučaj se je javil škofu z vabilom, da za verouk javi drugega duhovnika.

Škof Jeglič, ali bolje rečeno: njega duševno obvladujoča klerikalna klika, «kateheta» Rovtarja ni odpoklical. Pozval ga je, naj nadaljuje verouk v cerkvi. Novega kateheta ni imenoval. Protestiral je zoper suspendacijo in se peljal v Beograd napovedati kulturni boj državi. V «Domoljubu» je začela obenem križarska vojna pod naslovom: «Verski boj je začel.» Srbi hočejo v Sloveniji zatreti katoliške vero! Krščanski nauk vržen iz šol. Otroci brez verouka v šoli, mesto »verouka« se uči Sokolstvo — to je tenor škofovega lista, ki se s cerkvenim deranjem tri med ljudstvom.

Škof Jeglič daje pisati v svojem glasilu, da slučaj kateheta Rovtarja dokazuje, da se hoče vpeljati v žile — poganstvo.

Ni dvoma, da znaten del «dobrega» ljudstva verjame škofovemu listu. Škof in duhovščina vedo dobro, da je vse laž, kar pišejo, a njim gre le za to, da svojo propadlo politiko zavarujejo za verski čut. Za vsako ceno hočejo izvesti verski boj, da bi v njegovi seni mogli zakriti svoj nečestiti politični poraz in preteči gosposki politiki. Treba ljudstvo razburiti, a ker ne gre z resnico, je treba delati z lažjo.

Zaman se trudijo klerikalci zavesti politične stranke v verski boj. Boj veri kot taki, zlasti katoličizmu, je v zadnji dobi pravzaprav le komunistična stranka vodila. A tega ji škof ne zameri. Druge stranke pa hoče prisiliti v kulturni boj. A razkrinkati pijanega duhovnika, osmešiti Tartuffa, goniti farizeje iz templja in ožigosati zlorabo vere, to še ni kulturni boj. Ako bi mi svobodno misleči to res hoteli, ali pa nameravali izvesti prestopke n. pr. v pravoslavje, bi to že drugače začeli. A škofu je očitno žal, da postoji verski mir, ki ga nihče kaliti ne mara. On bi rad videl bratomorni križarski boj da oslabi državo.

Mi mu na to pot ne bomo sledili. Vrnemo pa katoliško duhovščino, ali ni v njenih vrstah nikogar, ki bi javno nastopil in povedal, da ni niti škofu dovoljeno vse? Kriti abnormalnega človeka in iz njega stvarjati mučenika, ali je to dostojno katoliške cerkve?

Mi smo optimisti in ne dvomimo, da jih je med našo duhovščino mnogo, ki biraje danes nego jutri glasno izjavili: Taki ne gre naprej. V Sloveniji nihče ne ogroža verskega mira in ne slabši verskega življenja razun klerikalizma.

MALA ANTANTA.

Bukarešta, 13. junija. Rumunska poslanika v Pragi in Beogradu sta prispele v Bukarešto da se razgovorita z zunanjim ministrom Duco glede prihodnje konference Male antante v Pragi. Posebno važno je stališče rumunske vlade glede razvoja dogodkov v Albaniji.

DAWES PODPREDSEDNIŠKI
KANDIDAT REPUBLIKE.

Cleveland, 13. junija. s. Konvent republikanske stranke je designiral generala Dawesa kot kandidata za mesto podpredsednika.

SVETOVNI KOMUNISTIČNI
KONGRES.

Moskva, 13. junija. e. Eksekutiva komunistične stranke v Moskvi je pripravila vse za svetovni komunistični kongres, ki se bo vršil v Moskvi in bo trajal približno 14 dni. Dosedaj so se že prijavili delegati iz 40 držav.

Radić v objemu z boljševiki

SVOJ ROJSTNI DAN PRAZNUJE V MOSKVI. - SLAVOSPEVI V BOLJŠEVIŠKIH LISTIH. — VSTOP V TRETJO INTERNACIONALO.

Moskva, 13. h. Danes je praznovanje Radićeva 53. rojstni dan v Moskvi. Oficijelna «Izvestija» so prinesla ob tej priliki Radićevo sliko in daljši članek, v katerem pravijo med drugim: «Ko bo Radić predstavljal vprašanja poljedelstva in narodnih manjšin v sovjetski Rusiji, bo za svoje pristaje napisal knjigo o sovjetski Rusiji. Prilike, ki jih je našel, prekašajo njegova pričakovanja. Tudi razmerje do neruskih narodov je čim najbolj korektno. Med angleško delavsko vlado in sovjetsko vlado je našel to razliko, da se program Anglije opira samo na industrijsko podlogo, dočim je opira sovjetska vlada tudi na poljedelstvo. O svoji nalogi je izjavil Radić, da je cilj njegove seljaške stranke, ustanoviti kmetijsko federacijo treh narodov. Pozneje, če postanejo razmere ugodnejše, bi skušal ustanoviti tudi veliko podonavsko-balkansko federacijo. Hrvatski kmeti so dobri. Postali bodo zaupljivi in ponosnejši na svojo silo, če bodo tudi v Rusiji našli pomagajo. Radić namerava storiti v Moskvi vse formalne predpriprave, da bo njegova stranka sprejeta v kmetijsko internacionalo in bo mogla stalno delegirati tja svojega zastopnika.

«Izvestija» prinašajo tudi daljši sesti tek o Radićevem strankinem programu in naglašajo, da je Radić v posebno ugodnem trenutku prišel v Moskvo, ker bo že do jeseni prišlo do definitivnega padca Pašića in do končne rešitve hrvatskega vprašanja. Stori je vrlo dobro, da se je pred tem zanimal za metode revolucije-narstva.

Moskva, 13. junija s. Tukaj je pričela konferenca eksekutivnega odbora komunistične internacionalne. Istočasno se vrši tudi mednarodna konferenca zastopnikov komunističnih zadrug. Obeh konferenc se udeležuje kot gost tudi hrvatski poslanec Radić.

ČEŠKA OBSODBA RADIĆEVH
BLODNIJ.

Praga, 13. junija j. Oficijelno agrarsko glasilo «Venkov» piše pod naslovom «Politični samomor Radića», da je Radić, naivni vodja Hrvatov po fiasku v Londonu in na Dunaju kot drugi Don Quijote v novi zablodi odpotoval v Moskvo, ker je postal doma nemogoč.

Politična situacija

DNEVNICE ZA JUNIJ. — DR. ŠUSTERŠIČ PRI PAŠIČU. — POSLANCI NA PROTIDRŽAVNI AGITACIJI.

Beograd, 13. junija. p. Danes dopoldne je imel sejo administrativni odbor narodne skupščine. Razpravljali so o poslaniških dnevnicah. Ljuba Jovanović je dokazoval, da je poslanecem treba dati dnevnicke zato, ker jim je narodno poslanstvo postalo profesija. Veliko število poslancev, ki so državni uradniki in so zato izgubili svoje plače ter jim je nerodno, da so ostali brez kruha, tembolj, ker imajo za to pravico, katere jim noben pravilnik ne krati. Po daljši debati se je sklenilo, da se poslanecem izplačajo dnevnice za mesec junij, za naprej pa se bo sklepalo pozneje. Dne 3. junija bo seja administrativnega odbora, na kateri se bodo likvidirali skupščinski računi.

Beograd, 13. junija. p. Današnji blokaški listi izkoriščajo bivanje dr. Šusteršiča v Beogradu trdeč, da je včeraj Pašiću obrazložil, da je sedanji vladni kurs v Sloveniji škodljiv. Dr. Šusteršič je pooblastil novinarje, da demantirajo te vesti današnje «Pravde» in drugih blokaških listov. Včeraj da on sploh ni bil pri Pašiću, marveč šele danes dopoldne ob 10.30. Prišel je k Pašiću le v privatnih zadevah.

Beograd, 13. junija. p. Zemljoradniški klub je danes prejel brzojavko, da je danes bil v Bos. Brodu aretiran zemljoradniški poslanec Stanko Miletić zaradi svoje protidržavne agitacije. Voja Lazid je posetil ministra za notranje stvari Srbića ter predsednika narodne skupščine Ljubo Jovanovića in protestiral. Dr. Srakić je odgovoril, da mu o tem še ni nič znanega ter da bo odredil preiskavo.

HLADEN SPREJEM DAVIDOVIČA V
ZAGREBU.

Zagreb, 13. junija. r. Nocoj je došel v Zagreb Ljuba Davidović. V restavraciji Kolo je bil nato zaupni sestanek, na katerem sta govorila tudi dr. Pavelić in dr. Tomljenović. Davidović je ponavljal staro verzijo, da kriza še ni končana ter da v parlamentu obstoji ena stran s 130 poslanci, druga z radićevci, Turki in Nemci vred pa šteje 180 poslancev. To, da je dokaz, v kateri smeri se bo razvijala parlamentarna situacija. Težavne prilike v notranji in zunanji politiki ter nemiri ob naših mejah da zahtevajo nujno sklicanje parlamenta. Zadnji govornik Tomljenović je s svojim dolgočasnim govorom gnjavil prisotne, tako da sestanek že zato ni pustil prav nobenega lažjega utisa. Davidovićev sprejem v Zagrebu je bil zelo hladen. Sestanek se je vršil pod deprivisjo popolnega neuspeha Davidovićeve akcije.

Pribičević o preorijentaciji hrvatskega ljudstva

ZANIMIVE IZJAVE NOVINARIJEM. — DOBRA UPRAVA IN VARSTVO
DRŽAVNE AVTORITETE NAJBOLJŠI LEK PROTI RADIĆEVSTVU. —

Beograd, 13. junija p. Današnji dan v politični situaciji ni bilo nič novega. Seje ministrskega sveta ni bilo in je sklicana šele za jutri. Pašić je dopoldne nadaljeval posvetovalna z ministri glede rekonstrukcije vlade, vendar se ni prišlo do definitivne odločitve. Med drugimi je Pašić delal časa konferiral z ministrom Pribičevićem.

Ko je Pribičević odhajal iz ministrskega predsedništva, so ga obkolili novinarji, s katerimi se je Pribičević dolgo razgovarjal o politični situaciji. Glede razvoja dogodkov so novinarji vprašali Pribičevića radi pisanja blokaških listov, češ, da je v vladi nesoglasje, ker samostojni demokrati zahtevajo razpust HRSS. Pribičević je dementiral vesti blokaških listov in naglašal, da se o tem v vladi še ni ničesar razgovarjalo. Na ugovor blokaških novinarjev, da se mase hrvatskega ljudstva ne bodo mogle pridobiti za Beograd tako, kakor si misli on, je Pribičević izjavil: Te mase, katere so radićevci znali odvrniti od Beograda, bodo odstopile od svojega stališča, čim bodo opazile, da je pri nas režim, ki se briga za interese vsega naroda; čim bodo videli, da je v Beogradu vlada, ki bo s čvrsto roko znala ohraniti avtoriteto države. Le na ta način bodo spoznale, da je stališče današnje vlade pravilno. Pribičević globoko veruje v uspeh državotvorne ideje, ki jo izvaja skupina samostojnih demokratov, ter je naglasil, da se to najbolje vidi iz uspehov, katere ima v Srbiji.

Vojna v Albaniji se nadaljuje

AHMED BEG JE ZBRAL NOVE ČETE IN ZAČEL BOJ Z REVOLUCI-
JONARNO VLADO. — ANARHIJA V CELI DRŽAVI.

Debar, 13. junija p. Ahmed beg je na umiku došel v Debar ter ob Črnem Drinu vodi borbo z Bajram Curo, ki je zbral okoli 2000 pristavev. Tudi Ahmed beg je zbral nad 2000 ljudi, ki so zelo dobro oboroženi, vsled česar je borba ob Črnem Drinu bila silno krvava.

Skader, 13. junija. p. Borba z Ahmed begom zadaje albanski vladni mnogo skrbi. V Skadru se je vršila konferenca, kaj naj se ukrene proti Ahmed begu. V Skadru je došel poslanec in predsednik valonskega komiteta Sazim Koculi v spremstvu enega kapetana, da se napravi sporazum z Redžef Salo v svrhu, da se prepreči akcija Ahmed bega.

Beograd, 13. junija. r. Današnje vesti iz Albanije govore o novih bojih med četami Redžef Salo in Bajram Curo na eni strani ter Ahmed bega Zogu na drugi strani. Državljanska vojna ni končana. Odhod Ahmed bega Zogu v planine kaže, da se bo borba nadaljevala.

Skader, 13. junija. r. Poveljnik čet v Skadru je danes prišel k našemu in italijanskemu konzulu ter se jima zahvalil, da sta Italija in Jugoslavija napram državljanski vojni v Albaniji ostali nevtralni.

Rim, 13. junija. j. «Il Mondo» poroča iz Beograda, da so pričeli katoliški duhovniki Severne Albanije agitirati zato, da se pozove na albanski prestol kak italijanski princ. Skader naj bi bil sedež novega kraljestva.

Krt, 13. junija. r. Semkaj je došel po 10 članov Vrlonijeve vlade.

Doumergue novi predsednik

IZVOLJEN JE BIL Z DVESTO GLASOVI VEČINE PROTI PAINLE-
VEJU. — DEMISIJA MARSALOVE VLADE.

Pariz, 13. junija. s. Dosedanji predsednik senata Gaston Doumergue je bil danes izvoljen za predsednika francoske republike.

Versailles, 13. junija. s. Kongres (poslanska zbornica in senat) je izvolil predsednika senata Doumerguea pri prvi volitvi za predsednika republike. Po uradnem poročilu je bilo oddanih 860, od teh 853 veljavnih glasov. Absolutna večina je znašala torej 427 glasov. Doumergue je dobil 515, Painlevé 309 in Camelinat 21 glasov, dočim je 8 glasovnih nosilo različna imena. Ministrski predsednik Marsal in njegovi kolegi ter Poincaré so prispele okoli pol 2. v Versailles. Bili so burno pozdravljeni. Poslanec levičarskega kartela in senatorji demokratske levice, približno 300 po številu, so se pred glasovanjem sestali in sklenili vztrajati na kandidaturi Painleveja.

Sejo kongresa je otvoril predsednik senata Doumergue ob 14-05 in takoj odredil volitve, nakar je prevzel predsedstvo podpredsednik senata Martin. Prvi je glasoval poslanec Ignace. Komunisti so oddali svoje glasove za Camelinata, del kartela levice in vsa nacionalni blok pa za Doumerguea.

Ob 14-17 je sporočil podpredsednik Bienvenute Martin rezultat glasovanja. Izvolitev Doumerguea je sprejel ves kongres, levice in desnica, z velikanskim odobravanjem. Komunisti so kazali ironično na radikale in klicali: «Amnestija!» Poslanec centroma so peli stoji marseljezo, dočim so socialisti in komunisti peli mednarodno himno.

Ministrski predsednik Marsal je v spremstvu šefa za ceremonije izročil Doumergueu eksekutivno oblast, nakar mu je podpredsed. senata v imenu narodne skupščine iskreno čestital. Nato je povzel besedo ministrski predsednik in čestil Doumergueu v imenu vlade. Doumergue je odgovoril po kratkih besedah, v katerih je prošil zaupanja in pomoči političnih krogov. Nato je sprejel Doumergue čestitke številnih parlamentarcev, ki so ga zagotavljali vdanosti in pomoči. Zelo značilno je bilo, da je Painlevé med prvimi čestital, nakar sta se oba državnika prisrčno objela. Številni novinarji so vdrl v dvorano in čestitali v imenu časopisja.

Seja kongresa je bila zaključena ob 17. Doumergue je nato v spremstvu ministrskega predsednika zapustil Versailles. Pri izstopu so mu izkazali vojaške časti. Izstreljen je bil 101 topovski strel. Predsednik se je nato v odprtem avtomobilu peljal v Pariz. Ob

18-35 je Doumergue došel pred Elysee, kjer mu je vojaški oddelček znova izkazal vojaške časti. Sprejel ga je vojaški poveljnik Pariza in veliki mojster častne legije. Doumergue je takoj nato odšel v veliki salon Elysee, kjer ga je veliki mojster oficijelno pozdravil.

Kmalu nato se je javil pri Doumergueu ministrski predsednik Marsal in mu izročil demisijsko kabineta. Doumergue je demisijsko sprejel.

Jutri ob 11.10 bo Doumergue v spremstvu ministrskega predsednika položil venec na grob neznanega vojaka. Prihodnji dan bo porabil za obisko in sprejeme. Za jutri dopoldne je pozval k sebi Herriota.

SLUŽBENI KOMUNIKE O DEMI-
SIJI VLADE.

Pariz, 13. junija j. Danes zvečer ob 8. je bil izdan nastopni oficijelni komunikat: «Ministri so se po prihodu novozvoljenega predsednika republike sestali v Elyseeu na sejo, med katero je celokupno ministristvo izročilo predsedniku demisijsko. Predsednik je naprosil ministre, da do imenovanja nove vlade rešujejo tekoče posle.»

GASTON DOUMERGUE.

Novi predsednik francoske republike Gaston Doumergue je bil rojen leta 1863, in je približno iste starosti kot Painleve. Po smeri je radikalec, po poklicu odvetnik. Leta 1891. je postal justični uradnik v kolonijah. Leta 1893. je bil izvoljen za poslanca zbornice. Leta 1902. ga je imenoval Combes v svojemu kabinetu za ministra kolonij, kjer je ostal do leta 1906. Pozneje je fungiral v kabinetu Sarrien in v letu 1903. v kabinetu Clemenceau kot trgovski minister. Od leta 1906. do 1910. je bil prosvetni minister in minister lepih umetnosti v Briandovi vladi. Dne 28. decembra 1913. je postal ministrski predsednik in obdržal mandat do 9. junija 1914, kratko pred izbruhom svetovne vojne. Viviani ga je pozval 3. avgusta 1914. v vlado narodne koncentracije na mesto zunanjega ministra, kjer pa je ostal le kratko dobo. Ko ga je Delcasse na tem mestu nadomestil, je postal minister kolonij v istem kabinetu ter ostal v tej lastnosti tudi pozneje pod Clemenceaum, naslednikom Vivianija. Leta 1917. je odšel v Petrograd, kjer je na njegovo posredovanje pristal ruski car na želje Francije, ki so šle za tem, da se po končani vojni zagotovi Franciji povratek Alzacije Lorene.

Doumergue je dvanajsti v vrsti predsednikov francoske republike.

Matteotti umorjen od fašistov

NJEVO TRUPLO NAJDEMO V OKOLICI RIMA. — ARETIRANI
FAŠISTI. — PROTESTNA AKCIJA OPOZICIJE.

Rim, 13. junija. e. Danes dopoldne so se na Monte Citorio sestali zastopniki vseh opozicijskih skupin, da sklenejo kakšno stališče naj zavzamejo z ozirom na ugrabitev poslanca Matteottija. Po sestanku je bil izdan komunikat, ki pravi, da so zastopniki opozicijskih skupin bili popolnoma edini v tem, da smatrajo za nemogočo udeležbo pri zborničnem delu, dokler vlada neizvestnost glede žalostnega dogodka, čigar žrtev je postal tovariš Matteotti. Zastopniki opozicijskih skupin so sklenili soglasno, da se njihove skupine vzdržijo udeležbe pri zborničnem delu in si pridržijo, da v svojem času ugotove, kakšna bo akcija vlade in da potem ukrepejo nadaljne svoje ukrepe.

Rim, 13. junija. e. Danes okoli 2. zjutraj so našli mrtvo truplo poslanca Matteottija v nekem jarku približno 7 — 8 km oddaljeno od Rima. Kolikor se da poznati iz uspehov dosedanje preiskave, je bil uprizorjen popoln komplot proti poslancu Matteottiju. Zlasti so važne izjave, ki jih je podal lastnik garaže, iz katere je bil izposojen avtomobil, s katerim so odvedli Matteottija. Dosedaj se je dogladno, da je avtomobil naročil šofer fašistovskega lista «Corriere Italiano», ki je osebno glasilo ministrskega predsednika Mussolinija. Ta avtomobil je bil naročen že v ponedeljek, po njega so prišli v tork trife drugi šoferji, ki so izjavili, da potrebujejo avtomobil za ministristvo notranjih stvari. Avtomobil se je potem včeraj ob četrtna 22. vrnil v Rim, toda ne v isto garažo, iz katere je bil vzet, ampak v neko drugo v popolnoma drugi ulici.

Včeraj ponoči je bil na glavnem rimskem kolodvoru Termini aretiran neki fašist iz Zg. Italije, ki zavzema baje jako važno mesto. Imenuje se Dumini in je jako znan v rimskih fašistovskih krogih. V ostalem pa pravi neko sporočilo kvestura, da so bili tekom včerašnjega večera in noči aretirani v Rimu, v Florenci in Milanu tri osebe, ki so močno osumljene, da so sodelovale pri ugrabitvi poslanca Matteottija.

Rim, 13. junija. j. «Giornale d'Italia» poroča, da je danes zvečer aretirani Dumini v zasiljanju pred preiskovalnim sodnikom priznal nekaj podrobnosti o ugrabitvi pazneje umorjenega posl. Matteottija.

Rim, 13. junija. j. Zadnja izdaja «Tribune» javlja, da je bila fašistovska nacionalna milica mobilizirana v zvezi z vzne-mirjenjem, ki narašča v Rimu vsled umora posl. Matteottija.

URUGUAYCI PROSLAVLJAJO
OLIMPIJSKO ZMAGO.

London, 13. junija. s. Urugvajski parlament je soglasno sklenil praznovati dne 9. junija t. j. dan zmage na olimpijskem nogometnem turnirju stalno kot narodni praznik. Predsednik republike je imel nagovor na ljudstvo, v katerem je poveljeval mirovno zmago olimpijskega moštva. Moštvo je bilo brzojavno pozvano, da naj se takoj vrne v domovino, kjer ga pričakuje navdušen sprejem. Urugvajci bodo dne 19. t. m. nastopili pot v domovino. Vse tekme na Dunaju, v Budimpešti itd. vsled tega odpadejo.

NEMSKI SOCIJALISTI ZA
PREDLOGE EKSPERTOV.

Berlin, 13. junija. h. Razprave na socialističnem strankinem dnevu so se ves dan nadaljevale. Višek razgovorov je dosegla diskusija o govoru bivšega predsednika državega zbora Loebeja, ki je zagovarjal koalicijsko politiko socialno-demokratske državno-zborske frakcije. Frakcija je morala sprejeti sporočilo strokovnjakov, ker proletarski pristaji svetovnega mira to zahtevajo. Govor je zbor sprejel z opetovanim vloskanjem.

Komunisti, kalini za — klerikalce

Se pred vsakimi volitvami so skušali klerikalci ljudi preslepiti, da bi bil zanje v boj. Tako so tudi sedaj pred občinskimi volitvami iskali in iskali, kje bi našli kakšno limanico za kaline. Ker je SLS radi popolnega poloma tigrovske politike že veliko izgubila zaupanja na kmetih, se je sedaj hotela okrepiti z delavskimi glasovi. Tako so trboveljski delavci postali kalini za — klerikalno stranko!

Nesrečo v Trbovljah obžaluje vsakdo, ker je škoda za vsakega Slovenca, zlasti, če pade v bratomornem boju. Kdor je pravičen in pošten pa mora obsojati v prvi vrsti tiste, ki so pripravili oborožen napad in naskočili zlasti v mirnem in svečanem sprejemu. Ravno tako kakor napad komunistov v Trbovljah, smo z vso odločnostjo obsodili tudi napad komunistov, ki so ga uprizorili pred več tedni na očiljaldemokratske delavce v ljubljanskem «Mestnem domu», kjer so komunisti s stoli in klopni razbili vse in tudi več delavcev prav težko in krvavo ranili.

Vse to, kar se je po naskoku komunistov na Orjunaše in na njihove zastave dogodilo in naj bo to še tako žalostno in obsežno vredno, vse to ima svoj izvirni greh v onem, ki je prvi začel. In v tem pogledu ni prav nobene pravi dvoma več. Komunisti, ki so zaprti, niti sami ne taje in ne prikrivajo, da so oni napad pripravili in ga tudi začeli.

Pozabiti ne smemo, da so člani Orjunaše večinoma prav taki proletarci, kakor komunisti in da so se Orjunaše večkrat prav pridno zavzemali za želje trboveljskega delavstva. Čemu torej te pokoli? Očitno je to zato, ker nacionalisti ljubijo našo državo in naš narod, komunisti pa so mnenja, da je bolje, če pljuvajo na lastno domovino ter da uničijo še to, kar daje danes ljudem vsakdanji kruh.

Da bi pa v naši državi pobijali ljudi zato, ker so vneti za državo, tega ne more odobravati nihče, ki ljubi to državo in tega tudi država ne more dopustiti, če hoče obstojati. Tudi demokratska stranka, ki je sicer nekaj drugega kot Orjuna, ki ima svojo neodvisno organizacijo in tudi svoj časopis, ni mogla ostati mirna vočilec dogodkom v Trbovljah, ko je videla, da se ubija mladina radi njene strastne ljubezni do države in do Jugoslovstva. Ako bi se kaj takega ne obsojalo, kdo bi se potem sploh še zavzemal za državo?

Mesto da bi se po trboveljskih dogodkih vsak pameten in trezen Slovenec potrudil, da olajša gorje, ki je nastalo iz te nesreče, pa so klerikalci vzeli v roke satanski posel: začeli so ovažati, obrekovati, lagati in sumničati. Mislijo si pač, da je prišel ranjen čas, da se okoristijo, kakor se bilena nažre na mrtvih truplih. Tako vidimo, da stoji za trboveljskimi žrtvami s satanskim nasmehom jezuitski intrigant: on ni preli krvi, on ni žetval nič, a profit boče imeti.

Klerikalizem je najreakcionarnejša družba. Tudi v Jugoslaviji ni boljši. On je bil povsod in vselej s kralji in kapitalisti. Pri nas je klerikalni kapital najjačši. Klerikalizem je bil za Franca Jožefa. Bil bi za Aleksandra, če bi bil katoličan. Je pa prav poceni pridobiliv: treba samo iz agrarne reforme vzeti cerkvena veleposredstva. Treba iz davkov povzeti državne dodatke duhovnim dohodkom, treba mu dati odločilni vpliv na šolo. Treba njegov kapital podpirati. Pa bo takoj vso pozabljeno in zopet bo nastopila — Zaloška cesta. Klerikalci bi znova streljali na delavce!

In ta stara klerikalna pošast, od nekdaj zaščitnica absolutizma, sužnosti, telesne in duševne, ta zalega, ki tolaži delavca, naj potpi na tem svetu, da mu bo bolje na onem, ta družba je danes «socialna» in se objema s komunisti!

Komunisti pa kakor deca pozabljajo batine, ki so jim jih še včeraj poskrbeli klerikalci, pa hajdi zanje znova po kostanj v ogenj!

Kdor le količkaj pozna razmere, bo vedel takoj, da JDS nima s trboveljsko nesrečo nobene zveze. Iznenadena je bila nad njeno strahoto. Ona je prej svarila, a da je tak napad mogoč, si mi nismo predstavljali, da si mi nismo večkrat opozarjali, da se komunistična deca igra z dinamitom in bombami.

Komunisti so nam opetovano rekli, da se čudijo, kako država mogoče nastopa, češ, če bi mi imeli moč v rokah, bi drugače pokazali. Komunisti se ne bi smeli pritoževati, če se jih pritisne, kajti ves njihov način, kako se hočejo uveljaviti, je sila in nasilje.

Kljub temu smo mi ohranili ono mirno preudarnost, ki jo treba imeti v nesrečnih trenutkih. Medtem ko je «Slovenec» z lažmi budil najhujše strasti, smo mi zadrževali, da si ni bilo mnogo treba, in odgovor bi bil močan.

Država je jaka in komunisti bi dobro storili, če je ne izvajajo naprej. Tudi to bo morda pravičnik slovek uvidel, da bi bila država pametna, če z drugim očesom pogleda na onega, ki jo ljubi, nego na onega, ki jo hoče razdreti. A ona ni šla tako daleč, in oblasti postopajo strogo po zakonu.

Pa tudi JDS je močna in ji hujškanje klerikalcev proti njej ne more nič.

sto nič škodovati. Čujemo o čilih terorja zoper naše pristaše. Zoper nje, ki so se toliko trudili za trboveljsko delavstvo, ki so ga vedno branili in opravičevali. Zoper JDS, ki je edina za delavstvo in tudi za trboveljsko veliko storila, da si je delavstvo vedno podpiralo njene sovražnike! Kako strašna slepota je za človeka, če je pod klerikalnim vplivom, tem bolj, ko je vsak dan vidnejše, da gre klerikalnim poslancem le za dnevnice in di-jete.

JDS ne bo pustila svojih pristašev trpeti ali pa celo pasti. Kdor jim napoveduje boj, mora računati, da zdrava politična organizacija na teror odgovarja s tem, da se še bolj strne in udari nazaj s podvojenim silo. Tega se naj zaveda tudi «Slovenec», ki sedaj oznanja nad našimi somišljeniki v trboveljskem revirju svoj teror.

Zmaga upornikov v Albaniji

Da se notranji preobrat v Albaniji ni izvršil v našo korist, o tem smo si precej na čistem. Zmagovita stranka nacionalistov, znanih sicer pod nazivom liberalne stranke, je več ali manj italijansko orijentirana; njeni voditelji imajo italijansko vzgojo, deloma so bili naravnost gojenci italijanskih oblasti. Koliko je italijanski denar pomagal pri organizaciji najnovejše notranje vojne v Albaniji, se seveda ne da dognati; opozoriti pa je, da pripoveduje vesti iz Podgorice in drugih naših obmejnih krajev, da so italijanske ladje prav zadnje dni pripeljale obilo orožja in municije za upornike pri Medovi in Lješju. Prav tako se je na italijanski ladji vrnil Hasan beg Pristina, voditelj kosovskega komiteta, glavni predstavitelj nam sovražne smeri.

Napoved je značilna, da je Mussolini pozval našo vlado, naj izda z rimsko skupno izjavo o nevmešavanju v notranjo albanske borbe baš takrat, ko se je pričelo kazati, da bo italofska stranka dobila premoč. Seveda je bilo že prej izven vsakega dvoma, da ne moremo napraviti ničesar drugega, nego izraziti svojo nevtralnost in se tolažiti z nestabilnostjo vsega političnega v Albaniji.

Poslednje vesti naznanjajo beg Vri-nijeve vlade in sestavo nove, provizorne vlade v Valoni. Novi njen šef naj bi bil Fan Noli, pravoslavni škof, znan albanski politik in diplomat, ki je igral v zadnjih letih važno ulogo. On je mož, ki je bil s katolikom Gurakučim iz Skadra vodja nacionalistične stranke; njegova vlada pomeni tedaj skupno vlado albanskega severa in juga. Toda vprašanje je, če bo to še daljše delo zmagovalcev tako gladko od rok. Jug je zahteval Valono za prestolico, sever pa Skader; kako se bosta razumela sedaj? In koliko je še drugih razlik med njima.

Nadalje je še vprašanje, kako se bodo obnašali kosovi, to je ljudje kosovskega komiteta, ki ga vodita sedaj Hasan beg Pristina in Bajram Cur s svojimi razbojniki, ki stremijo po našem obmejnem ozemlju. Če bo nova vlada pod njihovim vplivom, potem med njo in nami ne more biti dobrega razmerja.

Politične beležke

— Klerikalni protestni shod. Ljubljanski klerikalci sklicujejo za danes zvečer ob 8. uri «protestni» shod v Union. Po raznih predmetih hujšajo komuniste, naj se pridejo pretepat v Ljubljano in sicer po možnosti čim bolj oboroženi. Klerikalci javno govore, da treba naprednjakom pokazati. Duhovni ostanejo doma, a po kostanj naj pojdejo komunisti. Klerikalce odločno svarimo tudi tem potom in izjavljamo, da nam za vsak dogodek osebno odgovarja vodstvo SLS, ki prireja demonstracije.

— Oblast in Trbovlje. «Razumemo, zakaj se oblasti spričo orjunaške prireditve ni potrudila, da bi bila zavarovala v Trbovljah red in mir. Do prelivanja krvi v Trbovljah je moralo priti. To je zahteval interes režima! Tako včerajšnji «Slovenec». Kdo drugi kakor klerikalni zaupnik Sporn je pa predstavil oblast pred in po trboveljskih dogodkih. Beograjska vlada o trboveljski prireditvi niti ni bila obveščena. «Slovenec» obtožbe padajo edino na dr. Sporna in s tem nazaj na «Slovenca». In še «Slovenec» piše, da je do prelivanja krvi — moralo priti! Vara se seveda, če meni, da to samoočito prekršje z zaviljanji in očitnimi lažmi.

— Črne kličje kličje na pomoč bele. Jutri se vrše v ljubljanski okolici in v kamniškem okraju občinske volitve. Skoro v vseh občinah so proti klerikalcem postavili protikandidate. Zanimanje je po vseh občinah zelo veliko in klerikalci, ki so bili dosedaj vajeni v občini «zmagovati» brez nasprotnika ter gospodarili tako, kakor je to bilo vseh gospodu župniku in njegovi kuharici, so sedaj vsi iz sebe. Kakor pobesneli žviga-jo klerikalni agitatorji od občine do občine, od vasi do vasi, od volike do volike. Ljudstvo, ki je spoznalo goljufivost njihove tigrovske politike, jih zavrača in ker so se že druga agitacijska sredstva ubila, so sedaj klerikalci zadnji teden vrgli med bogaboječe ljudstvo še kot zadnje agitacijsko sredstvo parolo, da je v-
ra v opasnosti. Ali je marazmatični škof

Jeglič že izpostavil tudi sv. Rešnje telo za ugoden uspeh občinskih volitev, ne vemo; v «Domoljubu» pa, ki je glavni organ kapitala za poneumnjevanje in posurovljanje ljudstva, smo opazili, da bilje skofova klerikalna klika radi «nevarnosti za vero» plat zvona. In ker pri moških tudi že ta pobožna sleparija mnogo ne zaleže, je izdal škof še poseben poziv na žene in dekleta, ki naj naženejo može in fante na voliče za SLS. Škofijski oklic v «Domoljubu» se glasi takole: «Žene in dekleta! Ali ste brale o grozodejstvih Orjunašev v Trbovljah? Kdo so ti divjaki? To so liberalci, ki jih vzdržuje dr. Zerjav, da bi naše ljudi še bolj usuznjali. Ali morete pomagati, da ne bodo ti pretepači komandirali na Slovenskem? Eno lahko storite. Povejte vsem mozem žentom, da volijo SLS! Da bi «Domoljub» še bolje zalegal pri občinskih volitvah proti JDS, piše skofovo glasilo tudi te-le lopovščine: «Dr. Zerjava, ki je moralni povzročitelj trboveljskih dogodkov, še niso zaprili! Ali pa: «Pomejmo dobro z dr. Zerjavovimi razbojniki in morilci». In tako dalje skozi vse kolone, vse pod kontrolo in z dovoljenjem škofa dr. Jegliča ter pod zaščito imunitete poslanca Antona Sušnika. Vsekako je zelo značilno za moč in za pozicijo SLS, da se pri agitaciji že za občinske volitve poslužuje takih lopovščin, kakor je tudi za klerikalno stranko in njene pristaše zelo častno, da sedaj črne kličje kličejo na pomoč bele, da bi skupaj ugnale — hlače Slovencev.

— Farovski apokalipsa. Političujoči duhovni, gromovniki v spovednicah, retoriki s prižnice in dopisniki klerikalnih listov imajo svoj stil. Če te mika pa klasičnem primeru te značilno zasoplenosti, beri med «Slovenčevimi» dopisi: «Demokratsko-orjunaška pljuča hropejo v vpregi blatno političnega voza, naloženega s smrdljivimi metodami demokratske zlahte». Ni mnogo svetopisemskega vmes, toda duhovni gospod pisec se vsekako že pršteva med «katoliške kulturne delavce».

— Pašičev štab. Pod naslovom «Pašič kličje svoj štab» poroča «Slovenec», da so v četrtek dospeli v Beograd dr. Ravnihar, dr. Vošnjak in dr. Sporn. Dr. Ravnihar je, kakor dalje navaja «Slovenec», šel protestirat proti imenovanju novih velikih županov, dr. Vošnjak razdira samostojneže; dr. Sporn pa je itak klerikalec in «Slovenec» ne pové, kakšna je njegova misla. Četudi so torej vsi trije gospodje šli v Beograd v očitnih interesih slovenske klerikalije, jih «Slovenec» kratkoma pristeva k «Pašičevemu štabu». Kdo bi ga umel jezuita!

Iz demokratske stranke

V nedeljo dne 8. t. m. se je vršil vsi-pnovni občni zbor K. o. JDS. V Novi vasi pri Blokah. Kot delegat centrale je poročal gospod Pavlovčič, ki je pri številnih navzočih žel za svoja izvajanja živahno odobravanje. Izvoljeni so bili: za predsednika Rudolf Jože, Vel. Bloke; za podpredsednika: Kovačič Stefan, Sv. Trojica; za tajnika Jerala Josip, Nova vas; za blagajnika Zurga Jurij, Studenec; za odbornike: Rot Dominik, Studenec; Zakrajšek Matija, Topol; Palčič Andrej, Sv. Trojica; revizorja: Mo-die Franc, Lahovo; Jug Matej, Nova vas. Organizaciji želimo obilo uspeha. V ljubljanski okolici se je v nedeljo in ponedeljek vršilo več sestankov z ozirom na predstoječe občinske volitve, ki so vsi prav lepo uspeli.

Po svetu

— Kongres nemške socialne demokracije v Berlinu. V četrtek je bil v Berlinu odprt kongres nemške socialno-demokratske stranke. Stranka je imela konec 1. 1929. okoli 1.200.000 članov, med njimi 130.000 žensk. Imenom strankinega vodstva je poročal državni poslanec Wels, ki je naglašal, da je stala socialna demokracija ob zibelki republike in ima pravico, da jo tudi sedaj brani. Napadal je ostro nemške nacionaliste zaradi njihovega rožljanja s sablami, kakor tudi komuniste, ki so zakrivil-
li že toliko krvoprelitja v državi. Do ostrega spopada je prišlo zaradi predloga levičarske skupine iz Frankfurta, da naj se sedanji državni predsednik Ebert izključi iz stranke, ker je privolil v podaljšanje obrednega stanja in v odstavitev komunistične vlade na Saškem. Scheidemann je energično branil pred-sednika, naglašujoč, da je sicer res na-pavil marsikatero napako, vendar pa je moral kriti naredbe s svojim podpisom, ker zahteva to ustava. Kongres je z ogromno večino odklonil predlog frankfurtske otkrajne skupine.

— Tajna rusko-japonska pogodba? Pariški listi beležijo vest, da se je podpisala ta dni tajna pogodba med Japonsko in Rusijo, po kateri bi Japonska dobavljala Rusiji težko artiljerijo in vojne ladje, v zameno pa dobila od Ru-sije koncesije v petrolejskem ozemlju na otoku Sahalinu. Vest doslej ni potrjena od nobene strani.

— Veliki manevri ameriške mornarice. Spomladi 1925. se bodo vršile velike vežbe ameriške mornarice v Pacifiku. Ti manevri bodo po obsegu največji v zgodovini. Udeležila se jih bo celokupna ameriška mornarica.

— Dar češkoslovaške vlade Tusarjevi vdovi. Češkoslovaška vlada v Pragi je vdovi po berlinskem poslaniku Tusarju, gospe Tusarjevi, poklonila del dvorca Chlumece, ki je bil pred vojno last nadvojvode Franca Ferdinanda.

— Benčnova afera pred sodiščem. V torik se je začela pred kazenskim sodiščem v Pragi razprava v znani benčnovi aferi, ki je že v marcu povzročila veliko razburjenje, ker je šlo za akcijo, ki naj bi republiko gospodarsko škodovala, obenem pa je bila nevarnost, ki je ogrožala armado z dobavo manj vrednega materiala.

Borza

13. junija:

ZAGREB. V devizah je bil danes promet precej živahen. Čvrsta tendenca, ki je včeraj vladala na borzi, je že včeraj popolnoma ocalabena. Vsi kurzi tujih deviz so za nekoliko točk popustili ter se vrnili na bazo prešlih dni. Ponudba v blagu je bila precej velika. Narodna banka je tudi pokrila zahteve v devizah na London, Italijo in Švicco. Trgovalo se je danes največ v devizah na Dunaj, Italijo, Prago in Švicco. Celokupni promet znaša okoli 7 milijonov dinarjev. V elektih je tendenca neizpremenjena. Promet je bil precej slab. Večji interes je vladal le za Slavonijo, Gutmann, Trbovlje in Eksploatacijo. Notirale so devize: Curih 14.005 do 15.05, Pariz 4.425 do 4.475, Praga 246.30 do 249.30, New-York 88.75 do 84.75, London 364.50 do 367.50, Trst 300 do 360, Dunaj 0.1183 do 0.1203; valute: dolar 82.75 do 83.75; elekti: Hrvatska eskomptna banka 129 do 131, Hipotekarna banka 66.75 do 67.50, Jugobanka 115 do 117, Prašteditona 915 do 920, Slovenska banka 110 do 113, Sečera-na Osijek 1135 do 1175, Isis d. d. 60, Gutmann 880 do 890, Slaveks 370 do 375, Slavonija 104 do 106, Trboveljska 580 do 600, Vevče 169.

CURIH: Beograd 6.75, New-York 506.75, London 24.47, Pariz 30.05, Milan 24.70, Praga 16.625, Budimpešta 0.0062, Bukarešta 2.50, Solija 4.05, Dunaj 0.0080.

TRST: Beograd 27.25 do 27.55, Dunaj 0.0320 do 0.0330, Budimpešta 0.025 do 0.03, Praga 67.10 do 67.50, Bukarešta 10 do 10.50, Pariz 122.50 do 123.50, London 99.10 do 99.35, New-York 22.95 do 24.05, Curih 404 do 407, valute: dinar 27.25 do 27.55, dolar 22.85 do 23, 20 zlatih frankov 87.25 do 87.75, uradni tečaj zlate lire 444.37.

PRAGA: Beograd 40.95, Dunaj 4.79, Berlin 8.155, Rim 150.25, Budimpešta 3.75, New-York 34.

BERLIN: Beograd 4.94, Milan 18.175, Praga 12.245, Pariz 22.19, New-York 4.19.

DUNAJ: Beograd 890 do 834, Berlin 16.85 do 17.15, Budimpešta 0.77 do 0.83, Bukarešta 311 do 318, London 306.700 do 307.700, Milan 3089 do 3101, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3782 do 3798, Praga 2093 do 2093, Solija 504 do 508, Curih 12.525 do 12.575; valute: dinarji 829 do 885, dolarji 70.460 do 70.860, lire 3095 do 3115.

LONDON: Beograd 362, Berlin 18, Pariz 81.75, Curih 24.46, New-York 431.50, Praga 147.25.

NEW-YORK: Beograd 118.25, Berlin 24, London 431.50, Pariz 526, Curih 17.67, Rim 435.50, Dunaj 0.145, Budimpešta 0.12, Praga 293.

Borba za občine

OBČINSKE VOLITVE NA JEŽICI

Ganljivo je poslušati po «Slovencu» in «Domoljubu» poslovljeni govor župana vega pisarja Bizjaka in njegovega strica župana Kosa. Oba za božjo voljo prosita, da se jima še naprej dovoli županovati, obljubljata, da bosta delala prav poceni, če bi drugače ne šlo, morda celo brezplačno. Odkar so se vsi protiklerikalni delavci, kmetje in obrtniki združili za skupen nastop proti njima, žnata zadnje upanje v tem, kako bi razbila delavsko zavednost in ločila Zormanove delavce od Jakopičevih. V prvih dopisih Domoljubar ni imel nobene lepe besede za delavca, mislijo smo, da je po imenju klerikalnih gruntarjev sploh sramota, da delavci v naši občini žive in da v svoji predrznosti celo lastno listo postavljajo, ki ni dobila Bizjakovega blagoslova. Do-čim je Sever res obšutno škodoval delavcem s tem, da jih na Spodnjih Crnu-čah sploh ni nazival drugače kot brezverske boljševice in anarhiste, pa so delavci na Ježici sestavili vzorno kandid-datno listo in šli v njo v boj proti klerikalcem. Naravno, da se delavska in gospodarska lista nista med seboj na-padali. Vsi delavci v treznem preudar-ku popolnoma odobravajo to napredno složnost, brez katere ni mogoče vreči klerikalcev in nemogoče v novem občinskem odboru delovati v prid splošnemu napredku. Ta, ki od te napredne so-lidarnosti največ trpi, je županov pisac Bizjak. Kakor je prej s kolom udrihal po «komunistih» tako jih zdaj iz celega srca vabi v prvo skrinjico. On pač ve, da je mandat, ki ga delavcem princ-e vezava, odločilne važnosti pri volitvi župana in vsa tri leta. Da spravi pred delavci ob kredit delavskega voditelja Ja-kopiča, mu očita unkoštvo k žerjavov-cem in orjuncem. Seveda, Jakopiča dol, Kosa gor, si misli Bizjak, drugače smo ob službo. Mislimo, da vsak delavec toliko pozna Posavje, da mu ni treba do-povedovati, da na Ježici Orjuna sploh ni, da naprednjaki iz Ježice nimajo no-benih zvez z napadi v Trbovljah in da je klerikalec prvi zmogčen ne samo škoditi ampak celo pobijati delavce, kakor priča Zaloška cesta. Delavci gotovo sprevidijo, da z vezavo list niso svoje stranke prav nič umazali, saj so jim svo-bodne roke pri volitvi in ko bodo iz-voljeni, če bi klerikalna zmasa ne bila

tako švigašvaga, bi se Bizjak za to vezavo niti zmenil ne bi. Ker pa ve, da je mandat, ki ga delavci pridobijo z vezavo, odločilne važnosti, zato nastopa pri njej domišljija v najbujnejših obli-kah.

Klerikalno časopisje je v tem volilnem boju zavzelo napram poštenim naprednjakom tako stališče, da odsele niti žup-niku ne bo nihče verjel, ko bo to «do-bro» časopisje priporočal. G. Bizjak je v svojem divljanju začel celo tako da-leč, da preti naprednim ljudem s težkim maščevanjem. Takrat, ko pa ta gospod po Ježici nabira repo za klerikalne štud-ente, ni tako divjaško izobražen, in se žerjavovskih hiš ne izogiba. Ta gospod je tisti, ki v družbi s svojimi pajdaji grozi naprednim trgovcem s najostrejšim bojkotom. Kadar bo še nižje padel, bo zahteval od svojih podreptnikov, da požgo naprednjakom hiše in pobijejo vse tiste ljudi, ki ne marajo za njegovega strica Kosa. Kolj ogačnega terorizma ni treba iskati kot je njegov. In ta gospod je gojenec katoliškega izobraževalnega društva in vzor neomadeževanega krščanskega mladeniča! No, se bomo že pomenili po volitvah. Za danes povemo to, da so Orli kot najposlušnejša četa Bizjaka res že začeli izvajati bojkot na-pram vsem domačim obrtnikom. Ko so napravljali svojo petnajstletnico, so po-zabili celo na Dobgarkarjeve, čisto so po-zabili na domačega peka in domače go-stilničarje. Raje kot od domačih so po-kupili vse potrebno od Gospodarske zveze. Kakor jim ta prvi bojkot ni iz-padel v veselje, saj jih je financa kaznovala z nad 4000 K globe, ker so tudi njo bojkotirali, tako ne bodo srečno izpadli vsi drugi nasilni načrti Bizjaka, če boste vsi protiklerikalni kmetje obrtniki in zlasti delavci enodušno odklonili županovega pisarja in njegovega strica Kosa.

ST. VID NAD LJUBLJANO.

Na občinske stroške mislijo klerikalci dozdajati Orlovski dom. A do tega ne sme nikdar priti in je treba za vsako ceno onemogočiti klerikalcem to namero, ker bi s tem naprtili občini dolgoletno večmilijonsko zadolžitev, katero bi morala obrestovati s stotisočnimi letnimi procenti. Občani, pomislite, da z vsako klerikalcem oddano kroglico pripomore-te uresničiti njihovo namero. Naša go-spodarsko - delavska stranka bo z vso odločnostjo nastopila proti temu in za-to jo podpirajte, ker s tem izkažete so-bi dobro. Vrzite kroglico v četrto (zad-njo) skrinjico.

KRANJSKI MALKONTENTI

Med kranjskimi malkontenti je precej zastopan tudi kranjski kolodvor. Pivski krog, ki vodi današnje malkontentsko gibanje, je pridobil sicer na sebi precej dobrodušnega načelnika Karola Ogorevca za novo stranko. Obžalujemo moč, ki se je dal zapeljati ter tako v kratkem času kar dvakrat presedlal. Zatrjeval nam je sicer, da ni kandidiral, temveč le iz prijaznosti listo podpisal samo kot predlagatelj. Ker mu verjamemo, moramo z logično konsekvenco sklepati, da so malkontente njegov sprejem falzificirali. Čuli smo celo iz zanesljivega vira, da se je obrnil na nosilca malkontentske liste, očitaloč mu, zakaj se ga je napravi-lo za kandidata, vendar ga je slednji potolažil ter v ramenu, da ga v novi veri potrdi, peljal v Ljubljano, odkoder se je vrnil precej utrjen in navdušen malkontent. Nam tudi prav, da se po-stavlja načelnik v odločnejšo opozicijo proti ogromni večini kranjskega meščanstva, ker nas s tem odveže vsake ob-zirnosti.

Za enkrat nas zanima le aktivna po-litična vloga, katero so novi politični prijatelji postajnemu načelniku določili. Urbi et orbi naglašujejo, da so njihova najbujnejša opora komunisti, kateri so se začeli v zadnjem času nekako sum-ljivo gibati. Svoj čas je bil kranjski kolodvor središč gorenjskih komunistov in treba je bilo železne roke, da je to družbo razgnala ter odpustila nekaj naj-nevarnejših elementov iz službe. Današ-ja na glavo na malkontentski listo po-stajnega načelnika v družbi ne le s ko-munisti, ampak celo s takimi, ki so bili iz njegove postaje kot državni nevarni iz službe spoden. Iz tega dejstva pa mo-ramo sklepati, da vlada na kranjskem kolodvoru zopet komunističen duh, kar dokazujejo zlasti številne kandidature kranjskih železničarjev tako na malkon-tentski kakor tudi na klerikalno - bolj-ševski listo.

OBČINSKE VOLITVE NA VRANSKEM.

Kakor nam poročajo iz Celja, sta bili na Vranskem vloženi za občinske volit-ve dve kandidatni listi, in sicer kleri-kalna ter gospodarska lista, na kateri so se združili pristaši demokratske in socialdemokratske stranke. Ker pa upo-rabljajo klerikalci pri sedanjih občinskih volitvah v mariborski oblasti največji teror in najogabnejša sredstva, da bi pokazali vsaj delni uspeh, se je pripetila tudi klerikalnim voditeljem na Vran-skem nesreča, da so prišli neko žen-sko, da je podpisala brez vednosti mo-žja njihovo listo. Ko je mož o tem zve-del je z ogorčenjem predkral svoj pod-pis, politična oblast je pa klerikalno kandidatno listo sploh razveljavila, ta-ko, da obstoja sedaj samo ena napred-na lista, ki bo veljavna brez volitev. Klerikalni župan je celo na lastno pest hotel prestaviti dan volitev, kar vzbuja v okraju splošno veselost.

Rešimo sokolski Tabor!

Naši kraji in ljudje

Kam se bo sedaj skril „Slovenec“

PEKLENSKA HUDOBIJA „SLOVENCA“ S TATVINO DR. LEMEŽEVIH 400 DIN. — DR. LEMEŽEVA SLUŽKINJA, KI JE UKRADLA TA DENAR, JE ŽE ARETIRANA.

Po trboveljski nesreči je glavno glavilo SLS „Slovenec“ največ svojega političnega kapitala koval iz 400 Din, o katerih je vsak dan, na vsaki svoji strani po večkrat pisal, da so bili ukradeni v dr. Lemeževem stanovanju takrat, ko je bilo njegovo stanovanje demolitirano. Skozi 14 dni je „Slovenec“ neprestano posoval vso napredno javnost s tatovi ter organizacijo nacionalistov žigosal kot nemoralno družbo, ki je sposobna maščevalne akte čisto politične narave porabljati za roparske namene. Razven „Slovenec“ je tudi vse ostalo klerikalno časopisje prav še do večerj oznanjalo slovenskemu ljudstvu kot čisto in golo rosenico, da so „Orjunaši“ tatovi in vsi oni, ki niso klerikalci ali komunisti, kar da dokazuje ukradenih 400 Din.

Afera glede 400 Din, ki so bili ukradeni dr. Lemeževi soprogi, je sedaj pojasnjena. „Slovenec“ pa po tej pojasnitvi ni le doživel nesmrtno blamažo, marveč je zopet postavljen na srmatni oder s svojo infernalno hudobijo, ki dokazuje, da v katoliški hiši, v kateri se tiska „Slovenec“ pod kontrolo prosta Kalana, sploh ni nobene morale več. „Slovenec“ je namreč podtikal 400 Din tatvine nacionalistom tudi še potem, ko so bili gospodje okoli „Slovenca“ že informirani, da je denar ukradla služkinja dr. Lemeževa. Kakor se katoliškim hinavcem in obrekovalcem spodobi, kradi so čast in poštenje, dokler so mogli, naprej, in se bi ga kradi, da ni v četrtek dopol-

dne ljubljanske policije aretirala služkinjo dr. Lemeževa, ki je tatvino zagrešila ter jo izročila sodišču.

Stvar je tekla takole: V ponedeljek, 2. t. m. torej dan po izgledih v Lemeževem stanovanju na Cankarjevem nabrežju, je okrog pol 5. popoldne prihitela dr. Lemeževa služkinja, leta 1896 v Ribnici rojena Franciška Javornik k prodajalki časopisov na Pogačarjevem trgu, Angeli Pipan. Stisnila ji je v roke 4 bankovce po 100 Din stare emisije, ki jih je pri pospravljanju ukradla svoji gospodnji. Javornikova je dejala svoji znanici, naj bankovce shrani in se poslovi nato od nje z besedami: „Pa ne smeš nikomur povedati! Nič izgleda sluteč, je Pipanova drage volje napravila Javornikovi to uslugo. Takoj naša pa je Pipanova citala v „Slovencu“ obtožbo proti Orjunašem, češ, da so oni ukradli dr. Lemeževi soprogo. Zdrava pamet ji je seveda takoj dejala, kako in kaj in povedala je zadevo nekemu gospodu Cvenkiju. Ta ji je takoj dejal, da mora slučaj prijaviti policiji, a ženska pa hitela najprej po svet v Katoliško tiskarno. In glej, tam je govorila, kakor priznava sama, z nekim „gospodom svetnikom“, ki ji je na tihem naročil, da naj ukradeni denar takoj vrne dr. Lemeževi. Njegova dolžnost bi bila takoj izjaviti zadoščenje Orjunašem, da bi bili klerikalcem posvečene sredstva. Gospodje pri „Slovencu“ so namreč očitno mislili, da bo ostala stvar skrita in zato so mirno obrekli naprej, kljub temu, da so bili o praveki dejanskem stanju alere natančno poučeni. Res, daleč, daleč je že padla ta katoliška morala!

DR. VILJEM KREJČI
vladni komisar mestne občine
ljubljanske.

Kongres invalidov v Ljubljani

Od 15. do 17. t. m. zboruje v Ljubljani kongres delegatov invalidskih organizacij iz cele države.

Odbor ljubljanske podružnice „Udruženja invalidov“ je objavil pri tej priliki daljši pozdrav delegatom, v katerem tovariško pozdravlja zastopnike vojnih žrtev iz cele države, ki jih vežejo skupni interesi in težnje.

V pozdravu se opisujejo težke posledice vojne in težave, s katerimi se morajo boriti vojne žrtve, ker je radi strankarske zagrizenosti nemogoče spraviti v parlamentu pod streho pravičen zakon o invalidih. V pozdravu stoji doslovno: „Ni smo politiki in radi našega vprašanja nikdar tudi ne bomo, ali v našem interesu moramo poznati politični položaj v

naši državi in v inozemstvu, ker samo tako najdemo pravo pot boja, ki nas povelje do zmage. Zato mora ostati „Udruženje ratnih invalidov“ vedno izven kroga strank. Na koncu naglašajo pozdrav ljubezen invalidov do domovine Jugoslavije in do celokupnega naroda, ker vse razlike med posameznimi pokrajinskimi niso nikdar uničile zavesti narodnega edinstva.

Pozdrav končuje z besedami: „Ne zahtevamo drugega kot razjasnitve položaja“.

To je naš pozdrav in poziv delegatom na stvarno delo v zaupanju, da bodo znali v svoji domovini, v svoji hiši napraviti sklepe, ki naj obrodijo željno pričakovani plod.

Živela naša mila domovina! Živel državni kongres invalidov v Ljubljani in končno: živeli vsi dobro nam došli in mili delegati in zastopniki vojnih žrtev Jugoslavije!

Tudi mi se pridružujemo pozdravu delegatov invalidov iz cele države z željo, da vojne žrtve pridejo čim prej do svojih pravic, da se jim čimprej izpolnijo upravičene in utemeljene zahteve.

Občni zbor olepševalnega društva v Celju

Celje, 13. junija 1924.

Vršil se je v četrtek, dne 12. t. m. ob 20. v rdeči sobi celjskega Narodnega doma ob naravnost sramotni udeležbi občinstva. Društvo, ki šteje čez petsto članov, je bilo zastopano komaj z majhnim omizjem. Značilno je za vse celjsko javno življenje, da se kritizira na vseh koncih in krajih, narodno kulturno in drugo javno delo se pa prepušča posameznikom, katerim se niti takrat, ko polagajo račune o svojem delovanju, vsaj s primerno udeležbo ne da zaslužnega zadoščenja in moralne opore.

Po kratkem pozdravu prečita predsednik mag. svetnik Šubic izpremenjena društvena pravila, ki se sprejmejo soglas-

no. Pregledna poročila funkcionarjev so bila odobrena z zasluženim zahvalo. Tombola v marcu je dala okrog 15.000 Din dobička. Popravila so se pota nad mestnim vrhom ter se je postavilo v celoti nad 50 novih klopi. Mestna občina je šla društvu pri vsaki priliki zelo na roko. Predsednik društva izreče navzočemu županu dr. Hrašovcu prisrčno zahvalo. Za novi cvetličnjak, ki se mora zgraditi še letos, je postavljenih v proračunu mestne občine za leto 1924 50.000 Din. Občni zbor izreče željo, da bi mestna občina omogočila, da se zgradi res modern cvetličnjak. Prošnja na oddelek ministrstva za trgovino in industrijo ter dravsko divizijsko oblast v Ljubljani, da bi dobilo Celje vojaško godbo, je ostala doslej brezuspešna. Zato bo godbeni paviljon še nadalje sameval v mestnem parku brez godbe. Okoliška občina vkljub prošnji Olepševalnega društva še do danes ni napravila v red razoranih cest v neposredni bližini mesta, ki na tujce ne napravljajo baš najboljšega utisa. Društvo je imelo tekoni poslovnega leta 83.024 Din dohodkov in 74.847 Din izdatkov, torej 8176 Din preostankov. Glavno podporo uživa društvu od mestne občine, podpira jo ga pa znatno tudi celjski denarni zavodi. Članov je šlo društvu v pretečenem poslovnem letu 514, padlo je število z ozirom na prejšnje leto za 223. Vzrok nazadovanja tiči v uradniški bedi, ker kažejo vkljub slabemu gnetnemu položaju uradniki za društveno delovanje še največ zanimanja. Ugotovilo se je, da je najmanj članov iz trgovskih krogov, vkljub temu, da imajo pridobitni krogi pričakovati od povzdiške tajskega prometa gotovo največ dobička. Jesenska poudenja je v mestnem vrtu povzročila veliko škodo, ker je odnesla med drugim ves novorojen pesek ter poškodovala razne nasade. Mestnemu vrtnarju se izreče za njegovo vzorno delo prisrčna zahvala.

Pri volitvah je bil izvoljen po večini stari odbor, ki se je konstituiral sledeče: predsednik mag. svetnik Ivo Šubic, podpredsednik in oskrbnik Alojz Rihtersič, tajnik Jernej Videnšek, blaginjak Franc Natek, odborniki Joško Bizjak, Anton Lečnik, Teodor Ravnikar, Ela dr. Kalanova in Marica Turnšekova; namestniki Beno Serajnik, Franc Tiller, Drago Siroc in Franc Križanič; preglednika računov Anton Kunej in Adolf Pfeifer.

Pri osmem ...

Ljubljana, 13. junija.

V predmestju sta se sprla dva mojstra iste stroke in skoro soseda. Bila sta si že dolgo časa ljuta konkurenta, zadnje dni pa naravnost sovražnika. Sedeč v gostilni, se nista niti pogledala in sovražstvo je prišlo tudi na oba soprogi.

Janez je velik in močan kot gora, Lipe pa je majhen, ali sam sebi se je zdel v jezli napram Janezu jak in silen in zgrizel ga bi s kostmi vred.

Hudobne jezike sta imela pa oba. Če je bil Janez, je napravil ta ali oni zlobno opazko čez to ali ono, kar je živo zapelo drugega. Usoda in ljudje pa so bili bolj naklonjeni Janezu. Obrt je rastle in cvetela, njegova žena je dobila novo obleko, sam je prišel kaditi viržinke in napraviti si je dal na hišo novo napisno večkrat zabrusila in obraz razna pohvalna in ljubezniva imena, kakor: šlepa, trapa, norec, pritlikavec itd., vse to kot izraz dobrohotnosti in umevanja za dobrobit konkurenta in specijalno njegove žene, ki je dobila novo obleko, ona pa ne. Zato je v Lipetu vrel in sklenil je, da se strahovito osveti svojemu nekdanjemu prijatelju. V njem je dozorel sklep, da se z njim spopade, čeprav je sam majhen in slab, „bo že kako!“ si je mislil.

Odhitel je včeraj zvečer v gostilno, sedel za mizo in naročeval. Praznil je četrta za četrtim in pri tretjem je že začel stiskati pesti. Popolnoma se je pogotobil v maščevalno zadevo in suval v

prazno pod mizo. Pri petem je že mahal okrog sebe kot da neznansko pretepa pridnega Janeza. Fantazija ga je tako objela da se je zdel mali Lipe sam sebi grozen junak, kajti pri šestem četrtu je Janez že klečal pred njim na kolnih in prosil milosti. Ko je popil osmega se je s težavo dvignil in koracal po temni ulici. Nenadno pa se je ustavil pred Janezovo hišo, strgal raz zid lepo novo tablo in jo pričel premetavati preko ceste. Kričal je zmagovalno in brcal v nedolžno tablo, da je bilo jo! Pri vsakem sunku je izustil zmagovalen glas. „Na, Janez, vražja živina! Na, debeluhar spoten! Tu imaš „kšeft“ itd. V divji jezi in samoprevari, da ima pri nogah Janeza, ni niti opazil, kdaj ga je držal v rokah stražnik in kdaj ga je posadil v stražnici na klop.

Zjutraj, ko so ga zbudili je pa Lipe v prepričanju, da je Janeza skoro ubil, strahovito zajokal: „Jaz ga nisem hotel“, je ponavljal venomer, „tega je kriva moja žena“. Kes je bil pekoč, vendar se mu v zmedenosti ni zdelo čudno, da ga puste moške postavbe tako mirno oditi, samo, da so se neznansko smejali. No, kes ga je prignil naravnost v Janezovo hišo. Umljivo je, da se je njegova žena hudo začudila, kaj išče hudi konkurent pri nasprotniku. „Ali sem ga hudo in leži?“ je vprašal Lipe ponižno in skezano. Žena je debelo gledala, ker pač ni znala, kaj misli. V tem hipu pa je že stopil ven Janez. „Oprosti, dragi prijatelj, tako te pa nisem mislil“, je vzkljnil Lipe in obile so ga solze. Šele po dolgem pojasnjevanju je zvedel Janez, kaj Lipe misli in kdo je kriv tablične propasti. Zasmel se je, mu stisnil v roke in pripomnil, da pri osmem še marsikdo drug pokaže čudno podjetnost.

Kino Ideal

predvaja danes-soboto zadnji dan krasno moderno dramo „Križev pot ljubezni“ in se občinstvo uljudno opozarja na obisk. V nedeljo prične se predvajanje

Henny-Porten-filma

„Inge Larsen“, katero predvajanje traja do včerajšnje srede 18. t. m. Ta film je zadnji od nje igrani in je ta res svetovna umetelca v tej igri dokazala dramsko umetnost do viška

Dopisi

DOMŽALE. Neizprosná smrt je poslegla v vrste domžalskega Sokola in zahtevala mlado žrtv. Dne 6. junija je v cvetu mladost, stara šele 19 let, nenadoma preminula sestra Teja Czernakova. Ob 10. uri popoldne ji je v pisarni, kjer je bila zaposlena, postalo slabo, ob 10. uri zvečer pa je na veke zatihnila oči, ne da bi bila prišla k zavesti. Blaga pekočnica je bila med najdelavnejšimi članicami našega društva; videl si jo v telovadnici, na vsakem zletu, istotako pa je bila tudi pri vsaki prireditvi izborna sodnica. Zapuščala tugu do mater-vdovo, kateri je bila vedno v podporo, sestro in dva brata, ki se vsi pridno udeležujejo v sokolskih vrstah. Pogreb, ki se je vršil binkoštni ponedeljek popoldne, je pokazal, kako je bila nepozabna sestra Teja ljubljena. Navzile nalivu jo je spremljala dolga vrsta žalujočih na njeni zadnji poti. Globoko užaloženi rodbini Czernakovih in cenj. sorodstvu izražamo najgloblje sožalje, sestro Tejo pa ohranimo v trajnem spominu.

REČICA PRI BLEDU. Prošlo nedeljo je uprizorilo naše „Pevsko in dramatično društvo“ Stokovo trodejanjo „Moč uniform“. Igra je uspela prav dobro, igralci so se odrezali izborno, občinstvo pa je od blizu in daleč napolnilo dvorano. Poslušalci so se posebno zanimali za petje, kuplete, ki so bili za nje novost. V podrobnosti se radi pomanjka-

nja prostora ne moremo spuščati, lahko pa vsem sodelujočim čestitamo in se jim zahvalimo, zlasti pa pevovodji g. E. Svari in organizatorja g. C. Majcena. Dajte nam kmalu zopet kaj!

STARI TRG PRI RAKEKU. Pri občinski seji občine Stari trg ob 21. aprila je kritiziral odbornik K. K. gospodarstvo načelnika cestnega odbora za okraj Lož, Ivana Turka, posestnika v Ložu ter mu med drugim zlasti očitati tudi zlorabo njegove oblasti. „Domo-ljub“ je zato napadel odbornika K. K. in pristavil, da uživa načelnik Turke splošno zaupanje in da mu morejo kaj takega očitati le ljudje brez čista poštenosti. Ivan Turk je tožil odbornika K. K. zaradi žaljenja časti, sodišče pa je obtožena popolnoma oprostil, ker je na podlagi izvedenih dokazov prišlo do prepričanja, da je imel K. K. dovolj tehničnih virov očitati Turku slabo gospodarstvo s premoženjem cestnega odbora. Turk je sicer proti sodbi prijavil pritožbo, pa jo je potem umaknil. Pri razpravi je prišlo tudi na dan, da si je pustil Ivan Turk kot načelnik cestnega odbora v letu 1916. obljubiti od ubogega mitničarja v Bloški polici nad 5 orolov gorza, ki jih je tudi dobil kot „nagrada“ za to, da je mitničar dobil malo zemljišče od cestnega odbora. To nagrado si je dal Ivan Turk obljubiti in izročiti, čeprav je cestni odbor že vnaprej sklenil, da mora dobiti dotično zemljišče dolgoletni mitničar. Stori je to seveda brez vednosti cestnega odbora in z zahtevo, da mora mitničar o tem dogovoru molčati. Sčasoma pa pride ves na dan, posebno če hodijo ljudje, ki imajo maslo na glavi, na solnce. Ivan Turk je seveda zvest pristajač SLS.

GROSUPLJE. Smarski kaplan se je spravil pri nas zadnje nedelje nad Sokole. Resno ga svarimo pred tem. Ako so mu ljuba njegova ušesa, naj ne zmerja a prižnice, sicer naj si sam pripiše posledice.

ČRNOMELJ. Glasbeni odsek Sokola je v nedeljo vnovič priredil lepo uspel koncert. Več tokm sporeda so morali ponavljati. — Pomemben dan za našega Sokola pa je 25. maj, ko si je društvo začelo graditi svoj lastni dom. Bil je to velik praznik za vse narodno duševno prebivalstvo Črnomelja in okolice, ki je oduševljeno pozdravljalo sokolsko povorko, ko se je premikala z mestno godbo na čelu skozi prijazno belokranjsko metropolo.

ZELIMLJE. Ob priliki majnškega izleta, ki ga je priredila tukajšnja šolska mladina v Ljubljano, si šteje podpisano šolsko vodstvo v iskreno dolžnost, da se javno zahvali gg. županu Alojziju Perčiču in predsedniku kraj. šol. sveta Ivanu Podlogarju iz Zelimelj za brezplačno vožnjo dece v Ljubljano. Obenem se vodstvo toplo zahvaljuje gostilničarji g. Češnovar na Dolenjski cesti v Ljubljani za prijazno, točno in zelo ceneno postrežbo.

BOŠTANJ OB SAVI. Dne 1. junija je uprizorila tuk. šolska mladina pod vodstvom gđ. učiteljice Ans Celnar igrice „Zaklad“ in „Kaznovani žalivci“. Na sporedu je bilo tudi več pevskih točk in deklaracij. Posebno je užajala občinstvu prekmurska nar. pesem „Počlem na Hrvaško“ in pa deklaracija „Zanimiv služaj“. Otroci so igrali in prednašali svoje vloge z nekaterimi izjemami prav dobro, kar je upoštevali tembolj, če pomislimo, da so se vezali komaj mesec dni. — Udeležba je bila sicer dobra, vendar bi bilo želeli v bodoče od Boštanjčanov samih malo več zanimanja vsaj za šolske prireditve, ki imajo gotovo večji pomen in večjo vrednost nego predstave raznih potujočih „umetni-kov“, ki jih je Slovenija zadnji čas doležna v prav obilni meri. Omenim še, da je igrice „Zaklad“ zdramatizirala gđ. Celnar sama. Čisti dobiček 418 Din se porabi izključno za šolsko knjižnico.

Darujte za spomenik padlim Orjunašem!

Kulturni pregled

Gledališki repertoari

Ljubljanska drama.
Sobota, 14. ob 15.: „Mogočni prstan“. Mladinska predstava. Izv.

Ljubljanska opera.
Sobota, 14.: „Carjeva nevesta“. B. Nedelja, 15.: „Pikova dama“. Na čast gostov kongresa Udruženja vojnih invalidov. Izv.

Ljubljanska opera. (Traviata.) Si-
očneje gostovanje gđ. Anke Milčeve v vlogi Violet je napravilo prav povoljen utis. Simpatična zunanost izdaten material, močne in lahkotno obvladane višine in umerjenost v igri je predstavljajo kot čvrsto moč ošleške opere. Veliko kulturo njenega glasu in njega prosojno dramatično barvo je sinoči motilo le lahno razhajanje z intonacijo in orkestrom. Morda radi slabe glasbe ali treme. G. Kováč je sinoči v vlogi Alfreda zadovoljeval: šib-kosti v težjih momentih so se sproti bristala s sigurnim nastopom. Dober je bil tudi g. dr. Rigo v očetovski vlogi. Aplavz dokaj živahen, četudi so se v celotnem razloženju opazila, da se sladka Verdi-jeva glasba v nastajajočem poletju pričel-ja boli in boli toniti.

Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani je zaključil svojo letošnjo sezono z Bernsteinovim „Tatom“. Igra je vlezan-miva in je tudi dobro izpadla. Marljivo Sentjakobčan so z njo prav primerno sklenili letošnjo udeleževanje na odru, o katerem pričakujemo, da se bo na jesen pridno nadaljevalo.

Iz ljubljanske gledališče. Danes v soboto popoldne ob 3. se uprizori v dram-skem gledališču Milčinskega „Mogočni prstan“ kot mladinska predstava za mladi-no izven ljubljanskih in ljubljanskih šol. Vstopnina 6 Din. Sedeži so v pred-prodaji od 2. dalje v dramskem gleda-lišču. Za to predstavlo je priglasih žo kakih 200 izven ljubljanskih otrok, ostali sedeži in lože so na razpologo za ljubljansko dečo. Starše vabimo, da pošljejo otroke k tej predstavi, ki je obenem zad-nja dramska predstava letošnje sezone. — V nedeljo 15. t. m. se vrši opera pred-stava v tej sezoni. Poje se „Pikova dama“. Vlogo Lize poje ga. Lewandovska, ki se ta večer poslovi od našega odra. Go-spa Lewandovska je bila več sezona gla-snica našega Narodnega gledališča ter je sodelovala pri njem z izredno ljubeznijo in vestnostjo. — Nocoj se poje za red B opera „Carjeva nevesta“. Vlogo Vasilija Sobakina poje pri tej predstavi g. Zupan.

S to predstavlo je odigran celotni operni in dramski repertoar. Vsak abonent je dobil 20 opernih in 20 dramskih predstav, skupaj 40 predstav v sezoni, kakor je bil gledališki abonma razpisani. Nov poziv za abonama v sezoni 1924-25. razpiše gleda-liška uprava v kratkem.

Baletni večer v vsakem mestnem gledališču, ki se je vršil v torek dne 10. t. m. je zaslužil po svojem uspehu mnogo lepši obisk in več pozornosti celjskega občinstva. Baletni zbor Narodnega gledališča v Ljubljani je pokazal na celjskem gledališkem odru umetnost ritmič-nega izražanja, kulture, duha in telesa z največjo eksaktnostjo. V petih slikah so nastopili posamezniki in skupine, vsi pa so zbudili odkrito priznanje navzočega občinstva ter želi mnogo zaslužnega aplavza. Pestro izbrani program, od ka-terelega sta se morali točki „Srčno veselje“ in „Veselo ljubzanje“ celo ponoviti. Ži-
vahnji tempo posameznih interpretov, združen z umetniškimi izvajanjem, so vti-sniki večeru pekat res umetniške višine. Ipačeva pantomima „Možiček“ se je upri-zorila od celjskih diletantov pod oseb-nim vodstvom skladatelja že pred vojno. Užitek je bil jo videti uprizorjeno od poklicnih plesalcev. Pogrešali smo orke-ster, ker ga spremljanje na klavirju za kulisami ni moglo nadomestiti.

II. Smetanova predstava v Mariboru. V Mariboru je Narodno gledališče poka-zalo Smetano kot dramatično. Glasbena

Matica si je stavila nalogo, da pokaže dru-ga dela v koncertu, ki se vrši kot slav-nostna matineja v nedeljo 15. t. m. v Götter-dvorani ob 10. predpoldne. Opera na pevka gđ. Vladimirnova bo zapela arijo iz „Hubičke“ in nekaj pesem iz zbirke „Večerni pisec“. Gospa Brandl-Poličanova bo svirala solo „Skočnča“ na gosli, gđ. Finžgarjeva bo igrala dva češka plesa na klavirju. Poleg teh umet-nic, ki že s svojim imenom jamčijo za največji umetniški užitek, nastopata tudi ženski zbor ter orkester Glasbene Matice pod vodstvom neumornega dirigenta rav-natelja Topiča. Slišali bomo „Moja zvez-da“ in „Priletele lastovice“ za ženski zbor, večji del koncerta pa je prevzel or-kester, ki proizvaja prvi in zadnji del velike simfonične skladbe „Ma vlast“. Glasbena Matica pokaže s tem progra-mom, da si je svesta svoje naloge in da je napela vse svoje sile, da ob tako slav-nostnem trenutku nastopa primerno svo-jim vzvišenim ciljem. Mariborčani so la-hko ponosni, da je tudi v našem mestu iz-vedljivo večje muzikalno slavlje. Zato je pa tudi dolžnost vsega občinstva, da po-seti matinejo, ker stroški za tako pri-re-ditev so velikanski, pa tudi moralno za-dolženje dati prirediteljem, ki so to toli-ko časa mučili, je dolžnost občinstva.

Razstava v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani. 21. t. m. ob 10. uri otvorila ko-
lektivno razstavo v Jakopičevem paviljo-nu akad. slikar Franjo Sterlé, vodja

„Probuše“ in akad. kipar Alojzij Repič, profesor na Tehniški srednji šoli. Sterlé razstavi slike-portrete. Repič pa skulptu-re. Razstava bo odprta do 10. julija vsak dan od 9. do 13. in 15. do 18. ure. Vstop-nina 10 Din, za dikeje in vojake 2 Din; v spremstvu svojih učiteljev plačajo di-jaki samo 1 Din.

Slav. glasbeno društvo „Ljubljana“ v Ljubljani priredi v ponedeljek, dne 16. tega meseca ob 8. zvečer cerkven kon-cert v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani. Na programu so najlepše ruske cerkvene skladbe skladateljev: Bortnjanskij, Arhangelskij, Ljvovskij in drugih, nakar opozarjamo glasbojubeče občinstvo. Vstopnice, besedilo in prevod istega v predprodaji v Uniovi tržnici, pred koncertom pa pri cerkvenem vodu.

Koncert opernega tenorista Rijave v Gorici. Danes v soboto zvečer se vrši v Gorici koncert opernega tenorista Josipa Rijave. G. Rijavec je gorški rojak, zato je pričakovati, da oblasti njegove pri-re-ditve ne bodo ovirale kot so storile z blinškotnim koncertom Učiteljske Zveze v Trstu. Pevca bo spremljal na klavirju g. Srečko Kumar. Pozneje nastopi g. Ri-javec še v Ajdovščini, Idriji in Opatiji.

Spomenik skladatelju J. Smetani so postavili na posestvu Lamberk v Obrist-
stvi, kjer je znameniti komponist sklenil dne 10. avgusta 1860. drugo poroko in zložil večji del „Predane neveste“. Spo-menik je izdelal kipar B. Kafka.

Domače vesti

• **Novi avstrijski generalni konzul v Ljubljani.** Za avstrijskega generalnega konzula v Ljubljani je imenovan gospod Feliks Strausz, doslej legacijski svetnik pri avstrijskem poslanstvu v Bernu. Novi generalni konzul je že prisel v Ljubljano ter je včeraj prevzel vodstvo avstrijskega konzulata.

• **Občni zbor novinarskega združenja, sekcije Ljubljana, se vrši jutri, dne 15. junija** v prostorih gostilne Mrak, Ljubljana, Rimska cesta.

• **Slava naše žandarmerije.** Jutri, dne 15. junija se vrši v Beogradu slava celokupne naše žandarmerije. Komendant žandarmerije general Tomić je povabil tudi predsednika vlade g. Pašića, da se udeleži slave.

• **Himen.** Na binkoštno nedeljo se je poročil v Hranstniku g. Drago Legar, rudniški namestnik, z gđ. Stanko Štefanovo. Vrlemu narodnemu paru želimo obilo sreče. Na gostiji se je nabralo za zgradbo Narodnega doma 380 Din. — G. Mirko Kislik, carinski uradnik v Mariboru se je poročil z gđ. Stanko Kosovo, bančno uradnico v Celju. Čestitamo!

• **Smrtina kosa.** V novomeški bolnici je umrla v sredo po težki operaciji gospa Fani Zamejš roj. Gosar, skrbna mati in dobra gospodinja. Pogreb se je vršil včeraj popoldne. Blag ji spomin, žalujemo naše iskreno sožalje!

• **Razpisano notarsko mesto.** Notarska zbornica v Ljubljani razpisuje notarsko mesto v Ptuj ali drugo notarsko mesto, ki bi se morebiti izpraznilo po prenehanju. Prošnje je vložiti najkasneje do dne 24. junija 1924.

• **Finančna kontrola — sprejem novinec.** V finančni kontroli je popolniti večje število pripravnih mest. Prošnje, ki morajo biti svojeručno spisane in kolokovane s kolkom za 5 Din, je naslovljati na Oblastni inspektorat finančne kontrole v Ljubljani, Stari trg 84. Prošnjam je priložiti: a) uradno spričevalo pristojnega županstva (policijskega ravnanstva), b) spričevalo državnega zdravništv, c) krstni list, d) šolsko spričevalo, e) vojaško listino in e) pri nedostopnih roditeljih ali varuhih dovolilo. Priloge a), b) in e) morajo biti najnovejšega datuma in kolokovane za 20 Din, c) za 10 Din, d) po tar. post. 311 taks. zak. s 5 do 30 dinarjev oziroma kot priloga 2 Din, do čim so originalne vojaške listine kolka proste. Usana navodila prejmejo prošilci, ki ne smejo biti mlajši nego 18, a ne starejši kakor 35 let, pri vsakem oddelku finančne kontrole.

• **Dijaške št. udije.** Piše se nam: Dijaški se upravičeno jeze, da se zadržuje izplačilo ustanov, ki so jim priznane. Kriv je seveda »Beograd«, češ on skrbi za Beograd in Zagreb, za Slovenijo pa ne. Kdor količnik pozna razmere, prav dobro ve, da je to debela laž in da »Beograd« prido plačuje razne avtonomiste, klerikalce in malikontente. On jim daje sinikure, iz katerih skrajnostrupi drugi državi. Po točnejšem pregledu se je ugotovilo, da krivda za zakasneje izplačila ustanov leži izven ministrstva prosvete. Te dni so se lokalne finančne oblasti zakrivilje nadaljnjo občutno zamudo, ker niso pravčasno založile čekovnega urada z denarjem. Jasno je za vsakogar, da vlada nima najmanjšega interesa, da našim dijakom zadrži izplačila, a podrejene sile, ki zavlačujejo in vse zadržujejo, dosledno zavračajo krivdo na centralo. Zlasti se tu trudi klerikalno uradništvo, ki za nalašč zanemarija delo, obenem pa ščeva, češ glejte kako slabo dela država.

• **Za sokolsko slavnost v Kočevju,** ki se vrši v nedeljo dne 15. t. m., so priprave v polnem teku. Iste se udeležijo le narodno-kulturne, ne pa morda oborožene organizacije, kot to v gotovosti blagimi nameni razširjajo gotovi politični spekulanti. Kočevje je in ostane torišče dela in ne prepričev in pobojev. In to navzile dekanu Erkerju in njegovim zaplečnikom.

• **Kočevski pangermanski junaki,** ki so v svoji razgizenosti dali vlti zvonove le z nemškimi napisi, dasi predstavljajo Nemci komaj eno tretjino mestnega prebivalstva, so se ustrašili svojega lastnega početja ter so v četrtek, dne 12. t. m. kar na tihem prepeljali zvonove v mesto ter jih v naglici spravili v zvonič. Baje so se silno ustrašili Orjunačev, ki so se bojda že pripravljali na pohod nad zvonove in blagoslovljene zagrizence. S tem so seveda vse zvonarske slavnosti za soboto in nedeljo odpadle. S to junaško potezo pa še ni rešeno vprašanje napisov, ki razburja slovensko zavest, tembolj ker slovenski davkoplačevalci nosijo tri četrtine vseh davkov in mestnih določ. Zvonovi so torej prav za prav last davkoplačevalcev in je dekanovo nesramno izživanje samonemških napisov prav malo na mestu. Resnici na ljubo bodi povedano, da ogromna večina nemških meščanov početja dekana Erkerja strogo obsoja. Čudimo se le cerkveni oblasti, da v lastnem interesu ne poseže v to zadevo. Ali morda čaka, da dekana Erkerja vzamejo občani sami v roke? Ali ne čuti, da vsak glas teh zvonov pomeni izživanje ogromne večine meščanov? In kje je politična oblast?

• **Izlet na Blegoš prireditelj škofješki in poljski člani selške podružnice SPD.** v nedeljo dne 15. junija pod vodstvom odbornikov dr. Jerale iz Škofje loka in učitelja Zupančiča iz Poljan ter vabijo tudi svoje sočlane iz selške doline ter vse planince, ki se zanimajo za to lepo goro in njeno okoliš, torišče nesmrtnih Tavčarjevih povesti. Združena armada planincev se snide na vrhu Blegoš dne 15. ju-

nija med 10. in 11. uro. Ondi se vrši tudi prvi ogled na kraj, kjer naj bi stala nameravana Tavčarjeva kočja. Ljubljanskim gostom priporočamo, da se odpeljejo že v soboto s poljudanskim vlakom ob 15. uri ter da prenočijo ali v Poljanah ali pa na Javorjnih. Na Črnem kalu pod Blegošem se napijte vode iz izvrsnega studenca, ker je na vrhu ni. Od Črnega kala vodi na vrh dvoje markacij: skalnška krajša, a zelo strma, in pa selška, tako zvana Tavčarjeva pot (markacija trikot, ki je položajša, a le malo daljša).

• **Razstava v meščanski šoli v Brežicah.** Danes dne 14. t. m. so otvorili v risalnici meščanske šole razstava ročnih del gojenev vseh treh razredov zavoda. Razstava bo odprta tudi v nedeljo, tako da si jo lahko ogledajo tudi gostje, ki se udeležijo proslave 20 letnice Sokola v Brežicah. Ne zamudite prilike, ogledati si razstavo vsi, ki ljubite mladino in videli boste lep napredek učencev.

• **Deška meščanska šola v Ptuj prireditelj dne 17. in 18. t. m. v zvezi z zaključitvijo šolskega leta** razstavo pismenih del iz vseh predmetov. Obilnostno vjudno vabimo, naj si ogleda razstavo v III. razredu, Panonska ulica št. 5. Ravnanstvo.

• **Ljudsko kopalnice v Ptuj.** Jutri se v Ptuj zopet otvorijo parne in kadne kopalnice za ljudstvo iz okolice. Kopalnice bodo odprte vsako nedeljo ob 8. do 12. ure.

• **Čaruga pred sodiščem.** Dokazilno postopanje v procesu proti Čarugi je zaključeno. Uspeh lokalnega ogleda, ki se je vršil v sredo v Tompojevcih je v končni ugotovitvi, da je Čaruga ustrelil Pirkmayrja ter rnil tudi njegovo soprogo in gosta. Izmed priče so zaslišali le še Rešid Naimkadić, ki je bil svojačasno v zvezi z »gorskimi ptiči«, zdaj pa služi kot vojak v Stipu. V četrtek so se v dan štali akti, čemur je prisostvoval tudi ljubljanski višji državni pravdnik Domencijan o povratku iz Beograda. Kakor navajajo nekateri listi, pričanja predsednik osiškanske senata Nikola Marković prejemati anonimne pretuje, da njega in člane senata zadene smrt, ako bo katerikoli član Čarugine tolpe obsojen na vešala.

• **Izgon tujevc iz Novega Sada.** Ministrstvo notranjih zadev je izdalo odredbo, po kateri morajo tujci, ki nimajo pravičnega dovoljenja za bivanje v naši državi, v roku 15 dni zapustiti Jugoslavijo. V Novem Sadu je deloma že izvršena naredba in je v zadnjih dneh 20 tujevc zapustilo našo državo.

• **Redbinska dragedija.** Na pristavi Elušč v Vojvodini se je odigrala te dni strašna rodbinska tragedija. Sosedom pristave se je zdelo čudno, da nikdo od rodbine Erdeszy ne pride iz stanovanja. Zato so s silo odprli vrata. Nudil se jim je grozen prizor: v mlaki krvi je ležala mrtva na tleh Erdeszyjeva žena, Erdeszy sam pa je bil v postelji mrtve z revolverjem v roki, mladoletna domača hči pa je v nezvesti ležala v kotu sobe. Erdeszy, ki je živel v večnem prepričju z ženo, je zaklal ženo, potem pa si pogljal kroglo v glavo. Hčerka je bila zakljena v sobi in se je onesvestila vsled gladi.

• **Zasledovan skranilec.** 70 letni Stefan Marinić iz Kojškega je zadnje čase stanoval pri posestniku Francu Ostermanu v Zaplani, ki ga je iz usmiljenja vzel pod streho. Starec pa je gostoljubnost izrabil in oskrnil 9 letno domočo hčerko, kakor je brez sledu izginil nekam na Štajersko.

• **Osveta zavrnjenega snubača.** V Malem bregu v Bučki je posestnikov sin Josi Repe snubil tamkajšnjo mladenko Julijo Obrodino, ki pa ga je zavrnila in se te dni poročila z drugim. Ko sta novoporočenca prišla iz cerkve, ju je čakal Repe z nabesanim revolverjem in oddal proti njima pet strelav. Julija se je zgrudila mrtva na tla, njen mož pa je težko ranjen. Morilec pa je aretiran in izročen sodišču.

• **Aretiran roparski napadalec.** Kakor smo poročali, je bil dne 3. t. m. med St. Lovrencem in St. Ožbaltom v Dravski dolini napaden in oropan lesni trgovec Košak. Mariborska policija je storila izsledila v osebi posestnika Šikarja, ki je bil po zaslišanju oddan v mariborske sodne zapore.

• **Ciganska družina »Hudorovič«** se je pred nekaj dnevi klatila po okolici Zaloga. Posledice nezadržane oblake seveda niso izostale. Pri tej in oni hiši je zmanjkala kurelina, posestniku Francu Mejaču pa so ponoči odpeljali izpod kozolca cel voz. Zatem so vsi člani neznanu kam izginili in odpeljali ukradene stvari s seboj.

• **Pobegla jetnika.** 25 letni Adolf Udak iz Banjaluke in 33 letni Stjepan Gavramović iz Osijeka sta ušla te dni iz kaznišnice v Stari Gradški. Prvi je imel radi tatvin odsedeti 7 letno, drugi radi enakih pregreškov 6 letno ječo. Umaknila sta se oba brčkone v gore v varno hajduško zavetje.

Kino »Ljubljanski dvor«

Tel. št. 730 Tel. št. 730

13. in 14. februarja

Edeja največkrat najslavši film, ki je bil na razstavi filmov v Torinu odlikovan z velikim zlato svetinjo

Sencica

Ljubljana tragedija, v glavni vlogi slovit

Italia Almirante 2990a

Razvitje naraščajočega prapora v Kranju v nedeljo dne 15. t. m.

Iz Ljubljane

u — **Invalidski kongres v Ljubljani.** V naše mesto je prispelo povodom kongresa Uduženja vojnih invalidov, ki se bo vršil od 15. do 17. t. m. v kazinski dvorani, že večje število delegatov iz vseh pokrajnih držav. Že v četrtek je prispel iz Beograda delegat kapetan Nedić, tekmo včerajšnjega dne pa so se pripeljali ves osrednji odbor iz Beograda pod vodstvom predsednika dr. Voje Mladenovića, dalje 14 delegatov iz Kragujevca, 14 iz Skoplja, 14 iz Črne gore, 7 iz Sarajeva. Z večernimi vlaki so se pripeljali slovenski delegati, dočim pridejo zagrebški tekmo današnjega dne. Gostje so nastanjeni po ljubljanskih hotelih, deloma tudi v invalidskem domu in so si včeraj ogledovali zanimivosti mesta. Današnji dan bo posvečen predvsem pripravam za svečano otvoritev kongresa v nedeljo. Ob pol 9. uri popoldne se vrši plenarna seja Uduženja, popoldne pa bodo interne konference. Tekom današnjega dne odputuje najbrž posebna delegacija vojnih invalidov na Bled, da povabi kralja k svečani otvoritvi kongresa, ki bo v nedeljo ob pol 9. v kazinski dvorani.

u — **Iz trte izliva je »Slovenčev«** novica, da je komisar dr. Krejči predlagal vladi dr. Puca za predsednika stanovanjskega odseka. Za vodjo slednjega je imenovan komisar dr. Brili, za njegovega namestnika pa dr. Letnar. Paš pa je komisar moral imenovati še posebno tročlansko komisijo, ki bo doglala in proučila vse slučaje dosedanje korupcije v stanovanjskem odseku. In tudi v tej komisiji se ne nahaja dr. Puc. »Slovenčev« naj se le žuri s svojim kričanjem o »pohodu korupcije« na ljubljanski magistrat. Ko bo enkrat javnost doznala vse resnice o agovanju bivših žrtondežih, bo tudi njemu zastala sapa.

u — **»Opera proti Drami«.** V torek, 17. t. m. igrajo solisti opere nogometno tekmo proti solistom drame v sledeči originalni sestavi: Opera: Betetto—Kovač, Zathey—Kogoj, Zupan, Popov, Mohorič, Debevec, Banovec, Pugelj, Sulej. Rezerve: Šimenc, Cvejič. Drama: Danilo—Terčič, Jerman—Plut, Sancin, Jan—Lipah, Kralj, Bertok, Smerkolj, Medven. Rezerve: Sest. Sodnik predsednik nogometnega odseka S. K. Ilirije g. inspektor Negovetič. — Od 5. ure dalje sodeluje na igrišču S. K. Ilirije orkester Dravske divizije pod osebnim vodstvom kapelnika g. dr. Cerina. Tekma se prične točno ob 6. uri popoldne. Predprodaja vstopnic J. Gorec, Dunajska cesta. Ker je dobiček namenjen skladu za Borštnik-Vorovikov spomenik, pričakujemo obilne udeležbe.

u — **Klub demokratiških učiteljev** ima danes zvečer ob 8. uri sestanek v Prešernovi sobi gostilne Mrak na Rimski cesti.

Sokolska akademija v ljubljanski operi. V pondeljek 18. t. m. ob 8. uri zvečer se vrši v opernem gledališču sokolska akademija, pri kateri nastopi več članov Narodnega gledališča deloma s samospevi, deloma z recitacijami. Poleg tega bodo izvajale vaje vzorne vrste telovadcev ljubljanskih sokolskih društev. Sokolska akademija se vrši na korist ruskega sokolskega društva, ki z vso vne dom deluje v Ljubljani. Vabimo vse prijatelje Sokolstva, da posejijo to akademijo. Začetek prireditve ob 8. uri zvečer. — Vstopnice so v predprodaji pri dnevnih blagajni v opernem gledališču. Cene navadne operne. Natlačnejši spored sledi.

u — **Občni zbor filharmonične družbe v Ljubljani** se vrši, kakor je bilo že javljeno, v pondeljek, dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer v pevski dvorani Glasbene Maticice. Dnevni red običajen. K obilni udeležbi vabi članstvo — odbor.

u — **Društvo »Mladiki«** ima letos svoj redni občni zbor v sredo dne 18. junija 1924. ob šestih popoldne v posvetovalnici Grl-Metodove družbe v »Narodnem domu« z nastopnim dnevnim redom: 1.) nagovor podpredsednice; 2.) tajniško poročilo; 3.) blagajniško poročilo; 4.) Poročilo pregledovalnega odseka; 5.) volitev pregledovalnega odseka za upravo leto 1924/1925; 6.) samostalni predlogi (§ 10. lit. c) dr. pravil; 7.) slučajnosti. K mnogobrojni udeležbi vabi upravni odbor.

u — **J. A. D. Triglav Ljubljana.** Redni občni zbor J. A. D. Triglav se vrši v sredo dne 18. t. m. ob pol 20. uri pri »Novem Svetu«. Dnevni red običajen. Občnemu zboru sledi poslovilni večer. Polnoštevila udeležba je dolžnost! Gg. starešine so vjudno vabljene!

u — **Redni občni zbor Akademikega društva jugoslovanskih tehnikov v Ljubljani** se vrši v soboto 21. junija ob 14. na tehniški v sobi št. 14. Odbor A. D. J. T. vabi tem potom vse p. n. gg. strokovne člane, da se občnega zbora polnoštevilo udeležijo.

u — **Občni zbor Glasbene Čitalnice** je preložen na sredo, dne 25. t. m. ob 8. v Glasbeni Matici.

u — **Jugoslov. napr. akad. društvo »Jadrana«** priredi danes, v soboto 14. t. m. ob 20. uri »Poslovilni večer« v restavraciji »Zvezda« (zadnja soba, desno). Udeležba za člane dolžnost, gg. starešine vjudno vabljene. — Odbor.

u — **Československá Obec v Lublani** oznamuje svým členům, že se pravidelně sobotní schůzky konají dnem 14. červu

na 1924 počínaje v hostinci »U Mraků« Rimska cesta, na zahradě, event v saloňě. (Do odvolání). Knihy se pravidelně půjčují ve čtvrtek a v sobotu od 19. do 21. hodiny v restauraci Národního domu.

u — **Šentjakobčan! Vabimo vas,** zlasti svoje člane in članice, da se v čim največjem številu udeležite telovadbe in veselice Sokola II. v nedeljo 15. junija ob 3. popoldne na letnem telovadišču na Prulah. — Gospodarsko napredno društvo za šentjakobski okraj.

u — **Planincem in izletnikom!** V nedeljo dne 15. t. m. letna sezija v Koči na Veliki Planini. Koča bo dobro preskrbljena z jestvinami, pijačo ter fotografičnimi razglednicami. Nadalje se otvorita v nedeljo, dne 15. junija Orožnova in Malnerjeva koča na Črni Prsti. Orožnova bo imela vso oskrbo kakor lansko leto. Malnerjeva bo pa le za silo oskrbovana. — Prot (mostič) čez Savico je dograjena in bo čez Komarčo na no vo in dobro popravljena.

u — **Podmladek Rdečega križa** na I. deški meščanski šoli v Ljubljani priredi v nedeljo 15. t. m. ob 19. uri na šentjakobskem odru pravilčno igro »Snežulčica«. Ker ima, prireditvev dobrodelni namen, vabi k obilni udeležbi — Odbor.

u — **Novo društvo v Ljubljani.** V Ljubljani se snuje društvo trgovskih potnikov in zastopnikov za Slovenijo. V pripravljalnem odboru se nahajajo gg. Franc Schiffer, Franc Železnik, Drag. Seljak, Josip Napret in Avgust Pavlič. V kratkem se vrši ustanovni občni zbor društva.

u — **Policijske prijave.** Od četrta na petek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 4 tatvine, 11 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prestopok obrtnega reda, 1 lahka telesna poškodba.

u — **Ribarski tatovi na Gradaščici** se pojavljajo vedno čedše in brezsmiselno ugonabljajo ribj zarod ter delajo s tem ogromno škodo najemnikom ribolova. »Potrebno bi bilo, da tudi ljudje sami pazijo na take fantaline in jih odpode ali izroče stražniku.

u — **Nesreča na cesti.** Dne 11. t. m. okrog osmih jutraj sta se po nesreči zaletela s kolesi na Karlovski cesti železničar Janez Orel in posestnikov sin Karol Počivalnik. Slednji je padel tako nesrečno s kolesa, da se je močno pobil in so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v bolnico.

u — **Tatvina v Ljubljani.** Na Pogačarjevem trgu je predvčeranjem ukradel neki žepar Barbari Ravnikar iz Kresniške poljane 1297 Din gotovine. — Marji Zabkar, sobarici v hotelu »Union« je udrl neki tujec v pisalno mizo ter ji odnesel iz predala volnen šal in razne malenkosti v vrednosti 600 Din.

u — **»Premogari«** na glavnem kolodvoru še vedno ne dajo miru. Redno se ponavljajo tatvine premoga, katerega odvažajo, posebno ponoči, kar z ročnimi voziki. Včeraj sta bili po stražniku zopet prijete dve ženski iz Most., ki sta hoteli odpeljati okrog 60 kg premoga domov, seveda neplačanega. Kazen ju čaka pri sodišču.

Iz Maribora

a — **Včerajšnja novinarska vest** iz Maribora se nanaša na g. Roberta Poharja in ne na g. Rad. Reharia, ki sploh ni bil član uredništva »Marburger Zeitung«. Popravljamo s tem napako, nastalo pri telefonski transmisiji.

a — **Neznana mlada potnica.** V sredo zvečer se je pripeljala s koroškim vlakom v Maribor brez vznožna listka 14letna deklica sloke postave pritrženeh las in čednega obraza. Na policiji se je prvotno delala gluho, pozneje v Dečjem domu pa je pričela govoriti vendar nerazločno. Druga niso mogli izvedeti od nje, kot da ji je ime Mici in da je doma nekje od Beljaka, da so ji umrli starši ob priliki kakšnega požara ali slične nesreče. Ker zna dekle nekoliko pisati in se sodi, da je hodila v šolo, se dozdeva, da se ji je omračil um pri kak veliki nesreči, o kateri ne prestando pripoveduje v nemščini.

a — **Pred mariborsko poroto.** Razen že objavljenih slučajev so še razpisane sledeče porotne razprave: dne 17. t. m. Josip Punčuh, Karel Remer, tatvina; Ožbalt Tomažič, uboj; 20. t. m.: Ivan Kisly, tatvina; Ivan Horvat, umor; Alojz Čep, tatvina; Lovro Kukovec, posilstvo. Ta slednja razprava je bila dne 10. t. m. preložena, ker ni prišla priča. Skupaj je to pot razpisanih dvajset razprav.

Iz Celja

e — **Izpit privatistov na obeh mestnih osnovnih šolah v Celju.** Tozadevno poročilo popravimo v toliko, da se vršijo izpiti privatistov v pondeljek dne 23. junija, prijave pa se sprejemajo v obeh pisarnah mestnih osnovnih šol za teden dni poprej, to je v pondeljek dne 16. t. m.

e — **Opozoritev gostilničarjem v celjskem sodnem okraju.** Dne 16. junija se vršijo v vseh občinskih celjskega sodnega okraja, izveniš mesta Celje, občinske volitve. Zveza gostilničarskih združenj za slovensko Štajersko, Prekmurje in Mežiško dolino opozarja gostilničarje celjskega sodnega okraja, da je po volilnem zakonu na dan pred volitvami in na dan volitev točenje alkoholnih pijač prepovedano.

e — **Hrvatsko filatelistično društvo** poseti v nedeljo, dne 15. junija Celje. Sprejem se vrši ob prihodu dopoldanskega vlaka ob 10. uri 9 min. od strani celjskega filatelističnega društva »Orient«. Gostje si ogledajo dopoldne znamenito

sti mesto, popoldne se pa vrši izlet na Stari grad. K izletu so vabljene člani in ljubitelji društva.

e — **Kretanje nezdravilnih bolnih v mestu Celje** od 1. do 8. junija: Trebukal legar: ostal od prejšnjega meseca 1, ozdravel 1; Mrljatica: ostalo 10, na novo obolel 1, ozdravel 1, ostane torej v oskrbi 10; otrpnenje tilnika: ostal v oskrbi 1.

e — **Običajni kvaterni sejem,** ki bi se bil moral vršiti v St. Jurju ob juž. žel. v pondeljek dne 16. junija, se vrši zaradi občinskih volitev že danes 14. junija.

Porota

Zavratni napad na naše orožnike v Prekmurju.

Maribor, 13. junija
Danes se je pričela pred porotnim sodiščem za dva dni določena senzacijska razprava radi svoječasnega zavratnega napada kmetov iz vasi Gor. Bistrice v Prekmurju na tri naše orožnike. Na zahtojnih klopih je 32 obtožencev, večinoma delavcev in posestnikov. O dogodku smo v našem listu svoječasno že obširno razpravljali in opozarjali na brezprimerno hujkanje Madžaronov proti našemu uradništvu med prekmurjskim prebivalstvom, ki je imelo za posledico tudi to skrajno nepremišljeno dejanje.

Dne 26. avgusta 1923 je prišla Ana Antolin iz Zg. Bistrice v gostilno Samuela Bauerja in tamkaj slučajno se nahajajočemu orožniku Josipu Postružniku povedala, da hodi iz kaznišnice pobegli kaznjene Janoš Balazič, ki so ga zleodavali orožniki, spat na hlev posestnika Kuzme v Gor. Bistrici in da bi ga lahko tamkaj ujeli. Postružnik se je v resnici takoj dogovoril s svojimi tovarišema, orožnikoma Alojzjem Severjem ter Antonom Krumpom, da gredo še istega dne civilno preoblečeni v Gor. Bistrico iskat Balaziča. Tako so prišli ob 10. zvečer vsi trije v civilni obleki, a oboroženi z vojaškimi repetirnimi pištolami na križišče cesti, ki vodijo v Gor. Bistrico in Beltince. Tam so nekaj časa čakali skriti ob cesti, o polnoči pa odšli naprej v Gor. Bistrico naravnost do Kreslinove hiše, misleč, da je ista Kuzmova. Prišli so na dvorišče, so hoteli preiskati gospodarsko poslopje. Sever in Krump sta ostala na straži na dvorišču, Postružnik pa je splezal po lestvi na senik, posvetil z električno svetilko in opazil tamkaj neko osebo. Misli je, da je to Balazič. V tem trenutku pa sta skočila iz senika na zadnji strani Stefan Horvat in Rudolf Kreslin, oba delavca v Zg. Bistrici. Istočasno so od vseh strani pridrveli vsačani ter skupno napadli orožnike s koli. Alojz Sever in Anton Krump sta se vsled udarcev takoj onesvestila, Josip Postružnik pa je dobl tako težke poškodbe na glavi da je še istega dne umrl vsled otrpnenja možganov. A napadalcem to še ni zadostovalo. Zvezali so težko ranjene orožnike z vrvmi, jih gnali kot živino skozi vas k županu ter jih spotoma posvali kot tolovaje in pretepal. Župan jim je dal nato na razpolago voz, na katerega so naložili mrtvega Postružnika, težko ranjena orožnika Severja in Krumpa pa so privezali k vozu in ju gnali potem kot živino v Dol. Lendavo. Dogodek je povzročil v Prekmurju veliko senzacijo in razburjenje.

Obdolženci zanikajo, da bi dogovorno napadli orožnike in pravijo, da so bili vsi trdno prepričani, da so zalotili tolovaje pri ropanju. Toda iz izpovedi orožnikov Severja in Krumpa je razvidno, da so bili o tem popolnoma dobro informirani. Pri napadu so namreč kričali: »Aho sedaj vas imamo žandarji, zadnjič ste vi nas zvezane gnali, sedaj bomo pa mi vas!« Napad so izvršili iz gole maščevnosti in mržnje do našega uradništva. Da bi prikrili svoje početje, so potem podtaknili ranjenim orožnikom Kreslinovo suknjo, hlače, čevlje in klubok, kakor da bi orožniki to ukradli.

Današnja razprava se je proglasila iz javnih varnostnih ozirov za tajno. Prišlo je seveda mnogo poslušalcev, ki so morali oditi. Razprava se je vršila ves dan ter so bili zaslišani vsi obdolženci, katerih je 32. Jutri bodo zaslišali deset prič. Državno pravdnštvo je zastopal njegov vodja dr. Grasselli, senatu je predsedoval nadsvetnik Stergar.

Ali hočete spoznati krvoločnost klerikalcev?

Čitajte! Kaj so ti hinavci in zločinci delali v dobi »Svete inkvizicije«, ko so

34.656 ljudi živih na grmadi zažgali 28.496 ljudi na galerah in v ječah pomorili.

Čitajte!

Veliki inkvizitor

Ljubezenski roman iz najsmratnejše dobe človeške zgodovine.

Naročajte ga pri upravi »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica 54. Velezanimiva knjiga stane 30 Din, s poštnino vred 32 Din. Organizacije in poedinci, ki plačajo najmanj 10 izvodov, dobe knjige po 20 Din.

Širite knjigo med nezavedno ljudstvo, da se mu bodo odprle zaslepljene oči!

Iz življenja in sveta

Kornilov — mandžurski tiger

Dvajsetkrat obešen ropar.

Ruski tisk razpravlja na dolgo in široko o stahovitih dejanjih in groznem koncu Ivana Kornilova, ki je bil celih deset let prava šiba božja za vse ozemlje od Karblina pa do Vladivostoka. Ljudstvo ga je imenovalo »tisočkratnega roparskega morilca«, ker je pri svojih ropih, ki jih je sam priznal nad 700, umoril ali dal umoriti nad tisoč ljudi. V Karblinu so ga imenovali »mandžurskega tigra«.

Bil je pa tudi v resnici krvoločni kakor tiger in je večkrat moril samo iz strasti po krvi. Priznal je sam, da ga je naravnost nasladno opajalo, ko je brodil z rokami po še topli krvi svojih žrtev. Pravi užitek mu je bil, ko je gledal mrtve žrtev, in zato jih je mnogokrat mohl na ta način, da jim je prav počasi zavaljal bodalo v telo, dokler niso izkrevavele in izdihale pod njegovimi rokami. Mnogo svojih žrtev je dal tudi sleči do nagega in jih potem položiti v sneg ali na led, da so zmrzle. Bil je sadist najhujše vrste.

Kornilov je imel tovariša Lomokowskega, ki ni v krvoločnosti prav nič zastajal za njim. Žena Lomokowskega, Vera, je bila naravnost blazna oboževalka Kornilova in pozneje njegova ljubimica.

Kornilov in Lomokowski sta zbrala okoli sebe tolpo kakih sto ljudi in sta z njo izvrševala najdržnejše rope v okolici od Karblina do Vladivostoka. Oblasti so bile proti tej roparski tolpi popolnoma brez moči, ker je prebivalstvo pač od strahu dajalo zavetje roparjem. Tako se je zgodilo nekateri, da se je Kornilov pred zasledovalci zatekel v neko kmetovo hišo, kjer so ga skrili. Ko je nevarnost minila, je Kornilov poklical gospodarja, gospodinjico in hčer, se jim lepo zahvalil za uslugo, ki so mu jo storili, potem pa dostavil: »Star pregovor pravi, da molči samo tisti jezik, ki je mrtev«, in bliskoma vsem trem prerezal vrat.

Pred dobrim letom dni se je oblastim vendarle posrečilo ujeti Kornilova in se je vršila proti njemu sodna razprava v Karblinu. Med razpravo je prosil Kornilov, naj ga odvedo na stranišče. To sta storila dva orožnika. V predsobi pa se mu je znala približati Vera Lomokowska in mu je neopazeno stisnila v roke samokres in par bomb. Kmalu nato so pomolili trije streli. Orožnika sta obležala mrtva in Kornilov je pobegnil. Zasledovalcev se je obrnil z bombami. Osem oseb je obležalo mrtvih, dvajset pa ranjenih na tem pobegu. Ko mu je privozil naproti izvožček, ga je s samokresom ustrelil, skočil na kozla, poglaval konje ter se tako rešil.

Kornilov bi bil še danes strah karbinskega okrožja, da ga ni zapeljala njegova slavoželjnost. Z velikim zadoščenjem je čital poročila listov o svojih dejanjih in je večkrat izrazil željo, da bi se moral pokazati svetu tudi v filmu. Pa se mu je tudi ponudila taka prilika. V Karblinu je prišla neka ameriška filmska družba, ki je znala navezati stike s Kornilovim, ki je rad pristal na njene predloge. Svojo roparsko tolpo je razdelil na dve: ena v uprizoril napad enega dela na drugega. O stvari pa je bila obveščena oblast, ki je dala po vojaštvu obkrožiti tolpo. V strahovitih bojih, ki je sledil, je bila tolpa uničena. Padel je smrtno zadet Lomokowski, a Kornilov in njegovi ljubimci, Veri Lomokowski, se je posrečilo uiti. Skrila sta se v prazen vodnjak, kjer pa so ju »končno tudi izsledili. Ker je vojaštvo vseprek streljalo v vodnjak, je Kornilov pograbil svojo ljubimko in se zakril z njenim telesom kot ščitom. Vera Lomokowska je bila dobesedno vsa prestreljena od krogel. Kornilov pa je bil samo ranjen in se je končno vdal.

Razprava proti njemu se je vršila v Karblinu in je sodišče izreklo grozno sodbo, da bodi ropar dvajsetkrat obešen. In tako se je tudi zgodilo. Rabelj ga je pu-

stil viseti nekaj časa, potem pa je prerezal vrvi, nakar so obsolena spravili k zavesti. Ko se je zavedel, ga je rabelj zopet obesil z novo vrvi. To se je ponavljalo, dokler ni bila z dvajsetim obešenjem sodba izvršena. Tedaj pa, ko je rabelj naznanil: »Končano je. Duša tega vraga se je vrnila v pekel, odkoder je prišla«, je vsa ogromna množica ki je prisostvovala obešanju, pretrgala vojaški kordon in planila k vislicam, da se polasti — vrvi, ki »prinaša srečo«. Vsa vzhodna Sibirija je sedaj rešena svoje »šibe božje«.

Kje je največja vročina?

Cim se pojavijo prvi poletni dnevi, začnemo ljudje stokati in tožiti nad strahovito klimo, ki nam ne da ne spati, ne delati, komajda leno počivati. Taki smo že ob nastopu poletja. Ko pa se poletni dnevi zvišajo in postaja temperatura vedno neznosnejša, sploh pozabimo v nevolji na ostale lepe letne čase in nato, da ima tudi poletje pravico do svojih ekstravagan, kakor jih imajo zima, pomlad in jesen.

Na svetu je temperatura zelo različna. Evropa leži visoko nad ekvatorjem, toda doživlja kljub temu zelo vročo poletja. Mnogokrat doseže vročina 30, 35, 39 in celo 40 stopinj. V splošnem lahko trdimo, da znaša povprečni vročinski maksimum evropskega poletja 35 do 37 stopinj. Zadnje izredno vroče poletje na našem kontinentu je bilo l. 1921. Takrat je kazal termometer 39 in celo 40 stopinj povprečne vročine. Pred 200 leti so bile vročinske razmere mnogo mlačješe. Takrat je dosegla temperatura na kontinentu največ 37 in pol stopinj.

Pri nas v Južni Evropi doseže vročina največ 40 stopinj. Najbolj pritiska vročinski val navadno v Španiji in Italiji, kjer so toplomeri že večkrat zaznamovali 45 in pol stopinj. C. Najbolj vroč del evropske celine pa tvori Grčija, kjer so toplomeri opetovano zaznamovali še višjo temperaturo.

V Afriki je seveda še bolj vroče. Azija, zlasti Arabija, je glede vročine približno tam kjer Afrika. V Damasku beleži termometer povprečno 44 stopinj nad ničlo. Smirna, ki leži ob morju, ima nekoliko mlačješe klimo, namreč 40 stopinj.

Na žarečem nabrežju Rdečega morja, v afriškem Masauaku znaša absolutni maksimum vročine 43 stopinj, v Alžiriji pa se zviša temperatura na 49 stopinj in Tripolitani pože ne srebro v cevi toplomera še za eno stopinjo višje; doseže namreč točno polovico stotine.

V teh krajih je naša zemlja najbolj vroča. Značilno pa je, da se najvišja temperatura običajno ne javlja v tropskih krajih, kjer prilično hladne noči uničijo efekte strašne dnevnne vročine. Mnogo bolj strašna vročina vlada v Sudanu, v Južni Arabiji, v Mezopotamskih stepah in v Južni Kaliforniji. V Mursuku (Južna Tripolitani), ki leži že v območju Sahare, so doslej zabeležili najvišjo temperaturo s 56,2 stopinjami nad ničlo. Severovzhodna Kalifornija je še bolj vroča. To ozemlje velja v znanstvenih krogih sploh za najstrašnejši peklenjski kotel na zemlji. Vročino pospešuje tu poleg solnca izparivanje razpokane zemlje. A še en kraj imamo, kjer je vročina še bolj neznosna kakor v Kaliforniji. Toda to ozemlje je civilizirancem manj dostopno kakor ostali svet. V Loangu, na nabrežju zapadne Afrike, pripeka solnce tako hudo, da doseže temperatura včasih celo 85 stopinj. Prebivalci teh krajev so črnci, katere peče žareča zemlja tako v podplate, da morajo neprestano preskakovati z ene noge na drugo, da jim vročina ne preže kože pod nogami.

To so torej najbolj vroči kraji na naši zemlji, in kadar tožimo o naši vročini, bo dovolj, če se samo spomnimo na mesta, kjer doseže poletna vročina dvojno našo temperaturo. Potem bomo nehali zdihovati ter se potolažiti v zavesti, da je vročina nadloga ponekod še enkrat tako strašna kakor pri nas.

× Sladkorna bolezen in alkohol. Pravkar je dospel v Pariz ameriški vojaški zdravnik dr. Jablons. Cilj njegovega potovanja je proučevanje sladkorne bolezni, ki se je v Ameriki izza zabrane uživanja alkoholnih pijač podvojila. Dr. Jablons namreč sodi, da je porast sladkornih bolnikov treba pripisati preobilnemu uživanju sladkarij, katerih učinek je poprej alkohol kot protistrup omejeval, dočim to ob današnji zabrani uživanja alkohola ni več mogoče.

× Kinematograf na švedskih železnih. Švedski nameravajo na svojih železnih cestah uvesti nov kuriozum: kinematograf. Delniška družba za filmsko industrijo v Stockholmu je že stopila v tozadnja pogajanja z upravo železnice in namerava upeljati kinopredstave v vseh brzovlakih med Stockholmom in Göteborgom ter v vseh vlakih, ki vozijo na zapadno obalo. Železnica je predlog te družbe že akceptirala, vprašanje je le še, če se bo posel izplačal, ker bo treba za kinoprodukcije priklopiti vsakemu vlaku poseben vagon.

× Dantejev »Pekel« v filmu in angleška cenzura. Filmska cenzura v Manchesteru na Angleškem je zelo prezirljivo ocenila film, ki so ga tamošnji kinematografi predvajali pod naslovom Dantejevega »Pekla«. Cenzor je namreč zabranil uporabo pridevka »Dante«, ker smatra, da je film nedostojen velikega genija; dopustil pa je, da se film predvaja pod naslovom »Pekel«, ker se pod ta naslov lahko strpajo vsakovrstne reči.

× Brezžični razgovor med Anglijo in Avstralijo. Te dni se je posrečilo poskus brezžičnega razgovora med neko angleško in avstralsko postajo. To je največja razdalja, na kateri se je moglo doslej razgovarjati potom brezžičnega telefona. Največja dosedanja daljina za brezžično razgovorjanje znaša okoli 3000 km. Zračna črta iz Anglije v Avstralijo pa znaša šestkrat toliko, namreč 18.000 km.

× »Zaboj za bolhe«. V Parizu so sluge in služkinje čvrsto organizirani in izdajajo celo svoj list. Ta list prinaša stalno rubriko »Zaboj za bolhe«, v kateri bereš vsakovrstne nečednosti. Vsak gospodar ali gospodinja, ki postopata nekorrektno s svojo služinčadjo, prideta v to rubriko in potem nastane joji Novih uslužbencev ne moreta dobiti, dokler se zadeva ne poravnata. Ker pa je gospodarjem »Zaboj za bolhe« preveč, so sedaj nastopili za to, da se uvede v Franciji uslužbena tajnost, ki naj bo za posledice prav tako obvezna kakor je za zdravnike in svečnike, ki zdravijo in izpovedujejo kristjane. Seveda ostane kljub temu odprto vprašanje, ali se bo akcija zoper »zaboj za bolhe« obnesla.

Mnogo prihranite
na denarju in zdravju z uporabo 714a
»META« sladno kavo.

× Nenavaden natečaj. V Kopenhagenu je pravkar razpisan natečaj, ki mu ne bo zlepa para. Gre namreč za to, da se javijo hrabri in neustrašni ljudje, ki so pripravljeni prebiti celo noč v nekem kopenhagenskem panoptiku, kjer straši. Dosedanji junaki so namreč vsi zbežali, ko je začelo ropotati. Nekatere je od groze celo zadela kap, drugi pa so popolnoma osiveli.

× Aretacije v berlinskem kitajskem kvartu. Berlinsko policijsko ravnanstvo je že dalj časa prejemalo ovadbe, da kitajski potujoči trgovci, ki se vozijo skozi Nemčijo, prodajajo malovredne izdelke evropskih porcelanskih tvornic za originalne kitajske produkte. Policija je radi tega pred par dnevi cenzurirala kitajsko četrt v Berlinu, ki se nahaja na vzhodu mesta ter aretirala okoli 500 Kitajcev, pri katerih so se našla velika skladišča kontinentalnih porcelan-

skih izdelkov. Kljub temu so aretiranci tajili vsako krivdo in trdili, da najdena skladišča porcelana niso bila namenjena za prodajo. Policija seveda ni bila

tega mnenja in je aretirance vtaknila pod ključ, državno pravdnštvo pa je vložilo proti njim tožbo, na podlagi katere se bo sedaj razvil velik proces.

Po slovanskem svetu

Aleksander S. Puškin

(1799. — 1924.)

Letos slavi slovanski svet zanimivo 125-letnico: jubilej rojstva enega največjih svojih genijev. Pred petimi četrstoletji se je namreč narodil Aleksander Sergejevič Puškin, največji pesnik ruskega slovstva in preporoditelj Rusije na literarnem polju.

Puškin je potomec stare ruske plemniške obitelji. Po materi je bil celo v sorodstvu s črnci. Velenadarjeni doček se je šolal najprej doma, potem v Carskem selu in naposled je stopil v službo pri ruskem zunanjem ministrstvu. Zaradi svoje velike impulzivnosti, ki mu ni dala, da bi po filistrsko brzdal svoja bogata čustva, pa je prišel kmalu navzkriž z oficeelnimi vladnimi krogi ter se je moral podati v Bessarabijo. Za v dijaških letih je Puškin začel pesniti. Iz te dobe datira njegov romantični epos »Ruslan in Ljudmila«. Byron je vplival na pesnika, da je napisal »Kavkaska ujetnica«. Sledili so »Cigani« in kmalu nato se je v Odesi rodilo prvo poglavje »Jevgenija Onjegin«, ki je pri nas znan v literaturi in glasi.

Leta 1826 je bil Puškin pomiloščen ter mu je bilo dovoljeno, da se vrne v Rusijo. Car mu je dovolil bivanje v Moskvi, toda samo pod pogojem, da ostane pod nadzorstvom in pažnjo šefa žandarmerije grofa Beckendorfa. V Moskvi je Puškin nadaljeval svojega »Onjegin« ter pisal pesmi in poročila za liste. Leta 1830 je Puškin podedoval po svojem očetu premoženje Boldino, kjer je dokončal svoj krasni roman v verzih, nakar so sledile različne povesti v prozi in dramatični obliki. V to dobo ustvarjena pade tudi »Mozart in Salieri«, katerega je uglašil moderni ruski skladatelj Rimski Korskovi in katerega smo videli v prošli sezoni tudi v ljubljanski operi.

Leta 1831 se je Puškin poročil v Moskvi. Nato je neprestano ustvarjal. Sprejel je bil tudi zopet v državno službo. V tem času je napisal dobro znano »Kapitanovo hčerko« in »Pikovo damo«, katero je pozneje uglašil Čajkovski.

Dve leti po izdajanju »Pikove dame« je Puškin ustanovil kritični časopis »Savremenik«. 10. februarja 1837. pa je umrl na poslednjih krogih, katero je dobil v dvoboju z atašejem Dantes - Heckerem. Pokopali so ga v svetogorskem samostanu ne daleč od posestva na Mihajlovskem. Leta 1880. so mu odkrili spomenik v Moskvi, leta 1884. v Petrogradu, eno leto pozneje v Kišinevu, l. 1899. pa v Odesi.

Puškin je nedvomno najzlahtnejši produkt slovanske literarne romantike. Njegovo življenjsko delo, toliko raziskovano, še danes ne stoji popolnoma pojasnjeno pred nami. Nadvse tragična pa je njegova smrt. Kaj vse bi bil Puškin še ustvaril, da ni padel v dvoboju, katerega je povzročila nezvestoba njegove žene! Vsi ruski veliki pisatelji in misleci so se običajno bavili s Puškinom, toda vsi so na koncu izjavili, da temu

geniju ni mogoče pronikniti do dna. Rusija v sedanjih razmerah ni mogla proslaviti Puškinove obletnice kakor zasluži spomin velikega pesnika. Edino le rusko književno društvo v Moskvi je priredilo v spomin na znameniti dan, ko je bil rojen Aleksander Sergejevič Puškin, svečano akademijo z Rahmaninovovo opero »Cigani«, ki je zložena na Puškinov tekst. Ruska emigracija pa je proslavila Puškinov spomin po svojih močeh. Najlepša proslava se je vršila v Berlinu. Pri nas smo bli mimo dneva znamenitega rojstva največjega slovanskega slovstvenega romantika, in to baš v času, ko ima slovanska opera v Ljubljani na sporedu nič manj kot tri dela, ki so kompozirana na Puškinove tekste... Morebiti pa se vendarle še najde kdo, ki izpregovori o Puškinu vsaj hvaležno besedo. To bi se spodobilo že z ozirom na našo slovansko zavest, katero imamo tako radi na jeziku.

Kongres slovanskih geografov v Pragi

V začetku tega tedna se je v Pragi zaključil prvi kongres slovanskih geografov in etnografov. Uspehi kongresa so nepričakovano ugodni in nudijo povsem zadovoljiv pregled slovanske geografske in etnografske vede za mednarodni kongres v Kairu leta 1925.

Na kongresu se je vršilo 240 predavanj, torej 60 več nego jih je bilo vnaprej prijavljenih. Po strokovnih debatah o raznih vprašanjih, ki se tičejo zemljepisja in narodopisja, je bila enoglasno sprejeta resolucija, da se imajo v bodoče v svetovnih mapah označevati slovanske države samo s slovanskimi imeni. V neki drugi resoluciji so zborovalci izrazili željo, naj bi slovanske države čim bolj podpirale razmerje med geografijo in državno statistiko, ker se oba panogi v modernem življenju vedno bolj približujeta druga drugi.

Kongres se je dalje intenzivno bavil z ekonomskimi vprašanji in je posebno izčrpano razpravljalo o novih vodnih polih v srednji Evropi. Češki geograf prof. Dvorski je poudarjal zlasti neprecenljivo gospodarsko važnost poljskega prekopa med Odro in Vislo ter moravsko-madžarskega kanala, ki veže Moravo z Donavo. Z realizacijo teh načrtov bi se odnošaji med Poljsko in Češkoslovansko znatno izboljšali in okrepi. V enakem smislu se je izjavil tudi prof. Savicki iz Poljske.

Nadaljnji sklepi kongresa obstoje v tem, da se osnuje stalna komisija slovanskih strokovnjakov za sistematično raziskovanje karpatске in balkanske življenja na gorskih pašnikih. Bolgarski profesor Šišmanov je predlagal ustanovitev tudi vseevropskega etnografskega muzeja v Pragi. Institucija naj bi nosila Šafarikovo ime v priznanje njegovih zaslug za slovansko narodopisje. Slednjič se je sklenilo, da se prihodnji kongres slovanskih geografov in etnografov vrši na Poljskem.

Srečna misel geografskega univ. prof. Cvičija, ki je dal idejativno za kongres, je torej kronana z odličnimi rezultati. Največ zaslug za izredno dobro uspešni kongres so si pridobili organizacijski odbor in predsedništva različnih odsekov, ki so jih vodili češkoslovanski strokovnjaki, dalje praška vlada, ki je prireditev finansirala in predsednik kongresa prof. Cvičij. Največ udeležencev je bilo iz Poljske, potem iz Jugoslavije in Bolgarije; Češkoslovanci so iz tega računa kot domačini izvezili; prišlo pa je na kongres tudi mnogo ruskih učenjakov, deloma emigrantov, deloma iz sovjetske Rusije.

Kongres je na priori izključil iz diskusije vsa politična vprašanja ter je bil posvečen izrecno strokovnim problemom. Protektorat nad prireditvijo je prevzel prezident Masaryk, ki je sprejel goste na Hradčanih ter pokazal za zborovanje izredno mnogo zanimanja.

Emil Kralj: Ljubljanska gledališka olimpijada

V torek, 17. t. m., se vrši na prostoru SK »Ilirije« nogometna tekma Opero in Drame. Da je Ljubljana zaradi tega še sedaj »vsa pokonec«, ni čudno. Saj bo to tudi olimpijada »heca«.

Da zvem kaj več o tej najaktualnejši nogometni tekmi, sem se napotil k g. Emilu Kralju, našemu dramsko-umetniku.

Vstopim: »Dober dan! — pravim. — Pozdravljeni! — pravi.

»Kralj! — se mu predstavim.

»Kralj! — pravi, ter mi ponudi stoli.

»Prihajam — pravim — na intervju glede nogometne tekme med Dramo in Opero, ki se vrši prihodnji torek. Ker se za to tekmo zanima, ne samo ljubljana — temveč ves kulturni in športni svet, apeliram na Vašo prijaznost — pravim — ter Vas prosim za podatke v tej zadevi.

No, in zelo prijazno prične:

— »Dragi gosp. Kralj, ta nogometna

— »Nogometna tekma« popravim

— »Nogometna tekma« popravim

— »Nogometna tekma« popravim

»Hvala! Oprostite! — Ta tekotekna tekma ima povsem svojstven pomen. To je tako, vidite — kako naj se izrazim — kakor da bi se Vi nenkrat pojavili na odru, oprostite, in bi nam kot izvrsten nogometni internacionalni zalgrali Julija Cezarja ali kralja Leara.

— »Kako, jaz, oprostite, Julij Cezar...

— »Ne, ne, oprostite, ne mislim dobesedno. Le tako, kot primera. Saj me razumete? No, in vsa tista publika, ki bi Vas prišla gledat, bi se Vam... Saj me razumete, ne? Vsa tista publika, ki bi prišla gledat do nogotekno — nogometno tekmo, bo torej prišla zgolj za zabavo. Vsak pošten kristjan si rad privošči par uric neprilikega smeha. Tega pa bo mnogo pri naši nogotekstni...

— »Nogometni tok...

— »Pardon! Tekonožni tekmi! —

Oprostite, če se mi sem pa tje zarečel! Brez sulterja mi gre težko... Vas bo prav gotovo zanimalo, kako da smo prišli do te tekme. Mi teaterski ljudje zidamo že par let dostojen nagrobni spomenik našima vzornikom: Borštinku in Verovščku. Dozidan je šele napol. Da bi napravili »Cvetični dan«, ne

— »Kaj pa Vam je?«

— »Nič, nič! Veste, gospod Kralj, včeraj smo imeli trening na nogometnem prostoru, pa me vse kosti, kite in žile bolijo... Nnnn... auuu!

— »Vi, ki se razumete na sport, ali mislite, da to vpliva na živce?«

— »Nasprotno! To je silno zdravo!

— »Sport je edino, kar krepi duševno in telo!

trgu dan prej celo košaro cvetja in si misli: »Kaj bom dajal deset dinarjev za rožico, ko dobim na trgu celo košaro za tri krono!« Naša tekma pa bo prav gotovo napolnila hišo — oprostite teaterskemu izrazu! Ni čuda. Mislite si na primer Betetto kot Don Basilijsa v gol! Ali ni to »hec?« — Mislite si Danila kot Napoleona v gol! Ali ni to...?

— »Hee! Kaj pa igrate Vi?«

— »For!«

— »For? Kaj pa igrate v Foru?«

— »... For! Pravijo, da igram For...

— »Aha! Najbrže boste kakšna zveza.«

— »Bo že tako, ker nimamo še razdeljenih ulog. — To pa vem, da igra Zupan Centerharfo.

— »Vi mislite Centerterhalfo?«

— »Tako je, vidite, Centerhalfo!... Auuu!... Ajji!...

— »Kaj pa Vam je?«

— »Nič, nič! Veste, gospod Kralj, včeraj smo imeli trening na nogometnem prostoru, pa me vse kosti, kite in žile bolijo... Nnnn... auuu!

— »Vi, ki se razumete na sport, ali mislite, da to vpliva na živce?«

— »Nasprotno! To je silno zdravo!

— »Sport je edino, kar krepi duševno in telo!

— »Hvala Bogu!«

— »Kakšno postavbo pa imate?«

— »Jaz? Srednja. Stooseminsedemdeset centimetrov visok.«

— »Ne, ne! Mislim, kakšno moštvo bo postavila Drama na polje?«

— »Ahi! Vi mislite, kako bodo razdeljene uloge? Vidite, gospod Kralj, tega pa še nisemo natančno dognali. To določimo šele pri prihodnji skušnjaji...

— »Kako pa kaj gre z igro? Ali ste že pripravljeni? Ali poznate pravila te igre?«

— »Saj ni treba pravil. Glavno je, da breneti! Cim bolj breneti, tem bolj si! Po mojem bi se morala imenovati ta igra »brenanje«. Čudno se mi le zdi, da je avtor, te igre prepovedal prijemat žogo z roko. Včasih žoga tako lepo leti, da bi jo kar z veseljem objel. Pa ne smem. Ali ni to krivično?«

— »Ne, ker eno je »nogomet« in drugo spot »rokomet«. Kdaj pa trenirate?«

— »Zmerom, kakor hitro nehalo bolečine v kosteh in kletih.«

— »Kdo Vas pa uči?«

— »Več gospodov. Največ pa gosp. Inšpektor Negovetki, ki tudi sodi. Pa ne sodi prav, veste, ker vsakokrat, ko božemo breniti žogo v gol, zažvižga

in pravi, da je »ohcet!« Seveda nam skvari vse veselje, čeprav pravi, da je »ohcet«. — »Ohcet!«, kaj pa je to, pravzaprav?«

— »Vi mislite najbrže na »offside«, ne?«

— »Kaj vem, kako se to pravi! En pravijo »ohcet«, drugi spet »hopsaja«. Kdo naj razume vso to sportno terminologijo! — Pa, prosim Vas, gospod Kralj, če mislite omeniti v listu najin pomenek, nikar ne napišite, da sem rekel jaz, da gosp. Inšpektor Negovetki vedno zažvižga, kadar je »ohcet«, ker bi v tem slučaju pri premijeri naše tekme prav gotovo se zavzemal za Opero.

— »Ne, ne, le zanesite se! — Kaj pa mislite, kdo bo zmagal?«

— »Od posameznikov ne bo zmagal nihče, ker je naše moštvo homogeno. Če zmagamo, zmagamo vsi ali nihče, ker tu ni glavnih ulog, kakor v teatru.«

— »Razumem to. Mislim, katero moštvo ima več nade na zmago, Drama ali Opera?«

— »To je težko povedati. Na vsak način — ne da bi se bahal — mislim, da stoji Drama na višjem umetniškem nivoju kakor Opera. Po mnenju strokovnjakov smo mi vsi bolj subli, bolj

Ob zaključku dramske sezone v Ljubljani

Letošnja sezona naše drame se je te dni zaključila. Pregled predstav, repertoarja in poseta, nas navdaja z najboljšimi nadami za bodočnost. Saj pomeni letošnja dramska sezona v primeri z lanskim lep korak naprej, je v marsikaterem pogledu rekord odsevera, ki se lahko in vodstvu in igralcem v ponos in čast.

Imela je v celotni 18 premier in to: tri slovenske, (Azazel, Mogočni prstan, Dom), med katerimi je doživel «Mogočni prstan» 18 predstav, eno srbohrvaško (Smrt majke Jugovića), eno češko (Kamela skozi uho šivanke), eno poljsko (Ašantka), dve ruski (Ana Karenina, Nju), ena nemška in ena norveška (Danes bomo tihi in Gospa z morja), tri angleške (Golobček, Benčki trgovci, Cezar in Kleopatra), štiri francoske (Osmi žena, Izgubljeni duše, Paglavci, Tri maske itd.). Shakespeare je imel 41 zelo dobro obiskanih predstav, od teh je doživel samo Hamlet, ki je že tretje leto na repertoarju, 14 polnih hiš. Število predstav se vrsti takole: Mogočni prstan (18krat), Osmi žena (15), Hamlet in Danes bomo tihi (14), Kamela skozi uho šivanke (13), Ana Karenina, Kar hočete in Tri maske itd. (11), Judit, Nju, Dom (9) itd. Glede Shakespeara je še omejititi, da sta bila Hamlet in Kar hočete že v lanskem, oziroma predlanskem sezoni v

abonmaju. Da je Shakespeare doživel pri nas toliko predstav, je zasluga vodstva, igralcev in ni manj inteligentne publike.

V celotni smo imeli okrog 207 predstav in prireditve. Kako ogromno delo je bilo to za vse sodelujoče: za vodstvo, režiserje, igralce in tehnično osebje! Evo vam še tu nekoliko statistike. Režisirali so gg.: Šušter 13 predstav (6 novitet in 7 repriz), Putjata 7 (6 novitet in 1 repriza), Danilo 3 (1 nov. in 2 repriz), Rogoz in Lipah po dve noviteti in Skrbinec eno noviteto in eno reprizo. Nastopali so gg.: Marija Vera 82krat, Nablocka 40krat, Skrbinec 172krat, Rogoz 128krat, Lipah 154krat, marsikateri član pa v manjših vlogah do 200krat! V novembru, decembru in januarju je nekateri član nastopal po 26 do 28krat! — Te številke, ki so prej manjše nego prevelike, naj premislijo vsi oni, ki so hoteli primerjati zmoglost naših igralcev s tujimi! Vsaka noviteta je imela najmanj po dve izvenabonski predstavi in abonmajev smo imeli letos šest!

Ljubljansko dramo označuje predvsem resno in solidno podajanje, prvovrsten literaren program in ni manj solidno umetniško osebje, čigar kultura se že bliža onemu ansamblskemu idealu, katerega si predvsem želimo: skupnost igre in odstranitev starstva, osebnih predpravic in klovnskega koketiranja z občinstvom in kritiko. Tudi naraščaja se nam že nekaj obeta in upajmo, da bomo kmalu doživeli, da bo našemu občinstvu

govoril neko besedo samega našega človeka.

Za prihodnje leto se nam obeta marsikaj novega in lepega. Sezona se bo bržčas otvorila z dolgo pričakovanim Cyranojem. Viške sezone bo pa gotovo Zupančičeva «Veronika Deseniška», katero so igralci z entuziazmom sprejeli in se zanjo navdušili. Od slovenskih novitet pridejo na vrsto najbrž še po en Finžgar, Jalen in Remec. Pa tudi ne slovenski avtorji bodo zastopani v našem izboru, da bo to v čast vsem: narodnemu gledališču, igralstvu, njegovega duševnemu vodji dramaturgu Zupančiču in neumornemu ravnatelju dr. me Pugliju.

S. T.

Mariborsko gledališče v najhujši krizi

Načrt drame za novo sezono.

Maribor, dne 12. junija.

Odkar smo zadnjič poročali o finančnih težavah mariborskega Narodnega gledališča, kateremu je finančni minister v proračunu subvencijo mesto zvišanja celo znižal od 500.000 Din na 200.000 dinarjev, dočim so vsa druga gledališča dobila celo znaten povisek, — se ni to brezupno stanje prav nič zboljšalo. Četudi nismo radi indiskretne, je vendar treba pojasniti, da se gledališče doslej edino zato ni zapiralo, ker se je neutrudljivo vsemu intendantu posrečilo pri nekaterih finančnih naberačih neko vsoto, s katero je poplačal najsitnejše upnike, po-

tem je zopet pomagala gledališka blaginja posebno opereta «Cardaška knežinja», sedaj še upajo malo na občino, toda za izplačanje gaš 15. junija ni nikakega izgleda. Uprava je valed tega igralcem sporočila, da si za vsak slučaj zagotovijo eksistenco v bodoči sezoni drugod. Zalostno, ali tak je položaj sedaj.

Istočasno pa se ve dežuje iz Maribora na Beograd petici, prošnji, spomenic, urgenc, zasebnih in uradnih, da finančni minister ob 12. uri vendar da iz rezervnih kreditov vsaj toliko, da ne bomo v šestem letu svobodnega Maribora v svojo in državno sramoto tu ob meji zapirali vrata tako cvetočega gledališča, ki je baš na pohodu najlepšega umetniškega razmaha. Za mariborsko oblast pa naj bo ta bridka preizkušnja nepozaben spomin na dneve, ko je poslala v Beograd same separatistične poslance, ki se absolutno nič ne brigajo za njene kulturne interese.

Včeraj se je vršila v Mariboru kratka gledališka konferenca, katere se je udeležil poleg gledaliških poročevalcev vseh listov tudi župan Grčar, ki je poročal o trenutnem stanju prošnje za zvišanje subvencije. Intendant dr. Brenčič pa o — dolgovi gledališča. Ker pa je vendar še nekaj upanja, da subvencijo dobimo, se je razpravljalo tudi o smernicah eventualne bodoče dramske sezone. Če hotevamo dramo vzdržati na umetniški višini, bo treba vsekakor spremembe v gledališkem ansamblu, na vsak

način nekaj novih moči, a ne nezrelih začetnikov. Dramski ravnatelj g. Bratini je predložil svoj ometni repertoarja, ki pa je seve kakor operni odvisen od zvišanja subvencije in številnega priglasenja abonmentov za bodočo sezono.

Razven zrelih slovenskih novitet in srbohrvaških del, ki bi se zopet igrali v izvirniku, hoče dramsko vodstvo izbirati iz naslednjega seznama: grška literatura: Qidipus; Shakespeare: Hamlet, Romeo in Julija, Kar hočete; Moliere: Tartuffe; Pelagani: Bizantinski princ; Wedekind: Pomlad, Zemski duh; Ibsen: Mojster Solnes; Strindberg: Qmama; Čehov: Utva, Tri sestre; Cankar: Pohujšanje, Lepa Vida; Björnson: Preko naše moči; Roman Roland: Prišel bo čas; Tolstoj: Živi mrtvec; Turgenjev: Tuji kruh; Kvapil: Oblaki; Dimov: Nju; Werhaeren: Samostan; Zupančič: Veronika Deseniška; kot otroške predstave: Strindberg: Peterček in Golja, Peterčkove sanje. Seveda bi se ta program po potrebi in možnostih še izpopolnjeval.

Intendant je pri tem ne ravno veselo razpravljano konstatiral vsaj eno veselje dejstvo: da je mariborska publika letos povprečno zelo pridno posekala predstave in tudi za novo sezono kažejo abonenti precej zanimanja. Upamo, da bodoča objavljena načrta dramskega in opernega repertoarja to zanimanje še povečala, tako da bo tudi te nekoliko pripomoglo h končni sanaciji in rešitvi našega gledališkega vprašanja.

Vaška beseda 60 par Mali oglasi

Plače vsaka beseda 60 par. Za «Dopisovanje» in «Semitve» se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujoče se le mali oglasi, ki se plačajo v naprej. Plača se lahko tudi v znakah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znakom za odgovor ter maloplačniška pristojbina (2 Din).

Obiti

Modistka
L. Gorjanc & Co., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 27, poleg kotla «Fratrik» sprejema rakovarstva popravila slamočastih in svilenih klobukov. Postrežba točna. 729

Službe (dobe)

Krojačiii!
Konfekcijsko delo na dom običito proti kavčiji takoj pri konfekcijski industriji Drago Schwab, Ljubljana, Dvorski trg 3. Plača se dobro, reflektira se le na trestu, zanesljivo in dobro delavci! 12217

Mlajša pisarn. moč
je sprejela takoj. Oskrba v hiši. Delo lahko. Plača po pogovoru. Ponudba: Ivan Nastran, p. Radomlje. 12066

Čistilca za kavarno
prejme kavarna «Zvezda», čiščenja (moč in čista), s štirimi izpravljenimi in neporekljive poštenosti. 12044

Postrežnica
štem za dopolnje. Naslov v pravi «Jutra». 12027

Trgovskega pomočnika
il prodajalca sprejemam takoj, najraje iz prodajne hiše, ki je zmožen, oziroma zmogla, voditi samostojno mesarno trgovino. Mesarna hiša naj se navede. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe pod «Posteno» na upravo «Jutra». 12127

Operaterja
a k potovalnemu KINO a k Josip Otrin, Ravne pri Logatcu. 12084

Mesarski vajenec
trepač, se sprejema takoj. Stojni Breclinski, mezar. Sp. hiša 25. 11961

Skladnišnik
treba v lesni trgovini, se kaže. Eventualno kompasen po dogovoru. Plačilo po dogovoru. Ponudbe naj se pošljejo v Varaždin, Mešimurska ulica br. 3, Elia Predovitič, veletržec. 12176

Strojniki
Pri industrijskem podjetju Franc Čuček v Strančah pri Ptuj je takoj služba strojnika v elektrarni za popravila. Stanovanje v vrtni je se razpolago. Osebnih predstava s potrobnimi dokumenti se šli. 12179

Skladnišnik
v kolonijah železnice, samec, v kavelju, se sprejema. Plača in odstotek od prometa in prevoza stanovanja. Naslov v pravi «Jutra». 12169

Knjigovodkinjo
ki zna tudi strojevalje, se kažejo prakso, storojstvo, moč, veliko slovenske in nemške, 1800 industrijskega podjetja v Ljubljani. Ponudbe na upravo pod «Knjigovodkinjo». 12193

Pošteno deklet
stavo, se kaže in manjši redni za vsa hišna dela. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava «Jutra». 11080

Učenca
za mešano trgovino na delu se sprejema takoj. Bili tona dobrih stvaritev, pridven, vstani in pošten za zdrav, star okoli 14 let. Imel bo hrano in stanovanje ter vsa obdelo v hiši. Ponudbe s hišo je treba poslati čimprej na upravo: Modic M., Nova ulica pri Bistrici. 12201

Prizealca

sgornjih delov čevljev, dobro izveščane, ki je zmožen voditi čevljarstvo delavnic, ter pet do deset čevljarstev pomočnikov, sprejemam takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Priznani plačam dobro. Pomočniki dobi plačo od para čevljev. Anton Mali, Vlnica pri Črnomlju. 12188

Prekupovalce
umetniških slik se kaže. — Ročno delo. Naslov pri upravi «Jutra». 12239

Pošteno deklet
16- do 22letno sprejema takoj, končni par. Naslov v pravi «Jutra». 12149

Službe (iščejo)

Blagajničarka
zanesljiva, s petletno prakso kaže mesta. Ponudbe pod «Praksa» na upravo Jutra. 12062

28letni gospod
s gimnazij. izobrazbo sprejme vsako primerno službo. Cenjene ponudbe pod «Skromen» na upravo «Jutra». 11048

Prodajalka
pridna, poštena, 1800 službe v mešani trgovini. Nastopi takoj. Ponudbe na naslov: Fani Mehle, Ponova vas, pošta Grosuplje. 11933

Absolvent
strojne delovalce šole s dobrimi izpravljenimi šli vstopu v podjetje izven Ljubljane. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Absolvent» 12148

Strojniki in kraljač
obemem tudi strojni kraljačnikar 1800 mesta za takojšnji nastop. Doplate na upravo «Jutra» pod «Strojniki». 12185

Trgovski pomočnik
izvešan v spedijski in manufakturni stroki, 1800 službe v večjem mestu. Nastopi lahko takoj. Naslov v pravi «Jutra» Maribor pod «Izvešana moč». 12190

Strojniki
z večletno prakso, veče popravil strojev s dobrimi izpravljenimi, šli premenjati službo s 1. julijem. Reflektira na stalno službo. Ponudbe pod «Zanesljiv» na upravo «Jutra». 12137

Za učenko
želim dati svojo hčerko v kako trgovino. Je v 15. letu, zdrava in močna ter ima 6 razredov ljudske šole in 1 prazen mesec. Šole. Naslov na upravo šolskega lista. Ponudbe: Vasa Oskrb v hiši in strojno nadzorstvo. Ponudbe je poslati na upravo «Jutra» pod «Poštena deklica». 12235

Šivilja
ki modernizira obleke, gre šivat na dom. Doplate pod šifro «Šivilja» na upravo «Jutra». 12212

Prodaj
bukova in brastova, odpadke od parketov, dostavlja po mikci cen, dočim parna žaga V. Šegnetič v Ljubljani za gorenskimi kolodvorom. 1076

Moško kolo
v dobrem stanju s pomočnim motorjem «D. K. V.» se ceno prodaja. Istotam se prodaja moško kolo znanke «Puch». Naslov pove upravo «Jutra». 12146

Fotografični aparati!

Zeiss Tesar 9/12, 1:4.5 Foc. 15 cm. Voigtlander & Sohn Braunschweig 9/12, 1:4.5 Foc. 18 cm (oba s «Spiegelreflex-Kameras») in ica 4 3/8, 1:5.6 Foc. 7.5, ugodno na prodaj. Vsi aparati imajo «filmpek» in več drugih kaset, event. tudi drugo opremo. Naslov pri upravi. 12013

Lončene peči
dobro ohranjene, se poceni prodajo takoj. Sv. Petra cesta 12/L. 12098

Dobro ohranjen Indian
7/9 HP se prodaja po ugodni cen. Jugo-Auto, Ljubljana, Dunajska cesta 36. 12069

Otroški voziček
dobro ohranjen, se prodaja. Naslov pove uprava «Jutra». 11993

Prodaj avto
štirisedežen, v najboljšem stanju, s novo pnevmatik, po zelo ugodni cen. Naslov v pravi «Jutra». 11982

Dvoupredni voz
(brek) nov, se po ugodni cen. prodaja. — Jerica Pokorn, Škofja Loka 17. 11993

Satan!
Najnoviji aparat za klenjanje in brusenje kos, naročite takoj pri Ivanu Šavliš, Kranj. — Cena: 1 komad 60 Din. Trgovci znaten popust. 11516

Bukovih železn. prago
2.50 m, 25/25 cm, 1100 kosov, 25 m grobov manjših dimenzij, prodaja kraj-ska uprava Grmače, pošta šmartno pri Litiji. 12175

Otroški voziček
nov, se zelo ugodno prodaja. Naslov pove uprava «Jutra». 12145

Odrezi volnen. blaga
(Tuchabfälle) se ceno napredajo. Emil Gerčar, Kamnik, štetja 67. 12232

Tovarniški dimnik
32 m visok, dimniški stopnice (Steigleimern), napredajo. — Naslov v pravi «Jutra». 12222

Telefon.
Dobro ohranjen namizni telefonski aparat se prodaja. — Kje, pove uprava «Jutra». 12211

Bičar
trdke Seyferth, modern, dobro ohranjen, komplet, slovensko-krogle, prodaja 2000 Din. Kos, Maribor, Klavniška 12. 497

Omara
primerna za trgovca, se prodaja. Vpaka se Stritarjeva ulica 3, v večji, od 10. do 2. ure. 12210

SANDALE
majice, perilo, kravate, palice, nahrbtnike itd.

nudi najugodnejše

JAKOB LAN
Maribor, Glavni trg 2.

Stroj

za izdelavo stonov in pokalce prodam in 27 aifonskih steklenice v dobrem stanju. Kupce naj se zgleda pri Matija Rada na Hajdin št. 66 pri Ptuj. 12221

Okrogel les
blode, vseh vrst lesa in v vsaki množici kupuje po najvišjih dnevnih cenah parna žaga V. Šegnetič v Ljubljani, za gorenskimi kolodvorom. 1075

Kože divjačine
vseh vrst, kupuje skozi celo leto in v vsaki množici D. Zdravil, trgovina usnja, Ljubljana, Sv. Florjana ulica št. 9. 949

Oprava
za spedijsko trgovino v dobrem stanju se kupi. Ponudbe na upravo lista pod «Specerija». 12184

Plinovih cevi
5 cm debelih, kupim večje število. — Rozman, Jesica. 12216

Nepremičnine
Kupiti ali prodati
vile, stanovanjske, trgovske in obrtne hiše, kmetijske posestva, graščice, žage, mlinske, stavbne parcele itd.

oddati ali najeti
stanovanje, sobe, trgovske in obrtne lokale
najeti ali oddati posojilo morate najugodnejše le potom «Posesta»

Kdor hoče
kaksnošeni stavbo graditi po znani cen, naj piše po pisarni informacije na naslov: Dragotin Korodščak, Rečica ob Paki. 11426

Posestvo
se odda v najem ali prodaja v Travnj gori z dobro gostilno, gospodarskimi posojili, mljavnimi, travniki in eno kozino parcelo, kakor tudi z vsem potrebnim gostilniškim in gospodarskim oprejem. Kraj je posilni in poln obkalan od jarecev in letovističarjev. Reflektanti naj se obrnejo na lastnika Lovro Grušen, Travnja gora, p. Sodražica. 12116

Vila 1915,
7 sob in drugo, v lepi prosti na slov. Koroskem, prosti stan, odred, se valed preselite po ugodni potoji prodaja. Natančna navodila daje Jaka Libič, Smerad, Trbič, Slovenija. 12011

Velik prostor
120-200 m² se kaže za napravo večje delavnice te moč, v sredini Ljubljane. Pogoj svetlo, vodovod, elektrika in suho. Ponudbe pod «Velik prostor» na upravo «Jutra». 12083

Posestvo
obstoječe iz hiše (5 sob, kuhinja, klet), hleva in drugih gospodarskih posojil, sadna vrta, bukovera in smrekovega gozda ter pašnika se poceni prodaja. Franc Ruznik, Špital 14, p. Sava ob južni Kezelnici. 12144

Enonadstropna hiša
v prav dobrem stanju v Novem mestu, Sv. Katarine trg 210, je na prodaj. Stanovanje s tremi sobami takoj prosto. Reflektanti naj se sarači nadaljnjih informacij obrnejo na upravnika «Jutra». 12070

Na stanovanje
I sobe in kuhinje v sredini mesta se zamenja za enako ali večje v mestu ali na periferiji mesta. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Zamenjava». 12214

Prilazno sobo
blizu pošte in kolodvorov s posebnim vzhodom, elektriko razsvetljavo, se odda po pošti po ugodni ceni. Naslov pove uprava «Jutra». 12220

Na stanovanje
I sobe in kuhinje v sredini mesta se zamenja za enako ali večje v mestu ali na periferiji mesta. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Zamenjava». 12214

Na stanovanje
I sobe in kuhinje v sredini mesta se zamenja za enako ali večje v mestu ali na periferiji mesta. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Zamenjava». 12214

Majhno hišo

z dvema stanovanjema, kletjo in vrtno, prodam, 2 sobe in kuhinja, se kupi takoj na razpisu, Franc Cerh, Novi Vodmat, Vodmatska ulica 4 a, Moste. 12158

Prodaj

veliko zidano stanovanjsko in gospodarsko posojilo, 62 orolov zemlje, Lahlo se deli tudi na več kupcev. Cena 500.000 Din. Slivar, Ljutomer, Slovenija. 12153

Hišo

z vsem inventarjem in gostilniško licenico prodam. Naslov pove uprava «Jutra». 12228

Hiša se prodaja

z gospodarskim posojilom, dvorano, 2 vrtna, 2 kletna, sadonosnikom in ulivo. Hiša je pripravljena za stalno ali drug obrt. Vpraša se pri Francetu Korope v Konjicah. 12233

Dve gospodini

znamenito dobro dobo gostilno v najem takoj ali pozneje. Naslov: p. Sredica ob Dravi št. 158. 12151

Stanovanje

Lepo opremljeno sobo iščem za takoj v bližini hiše, s separatnim vzhodom in elektr. razsvetljavo, če mogoče tudi s kopalnico. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «A. K.». 12024

Zamenja se stanovanje

2 sobi, kuhinja in pritlikalino, v bližini škočije, za podobno. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Škočija». 11995

Zamenja se stanovanje
2 sobi, kuhinja s pritlikalino, s dvema vzhodoma, v mestu, za enako ali večje v mestu proti nagradi. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Nagrada». 11994

Stanovanje

2 sobi, kuhinje in pritlikalino, 2 sobi s skuparabo kuhinje in pritlikalino 1800 zakonski par s štetim sinom za takoj ali pozneje. Plačam za daljšo dobo vnaprejšev, dam dobro nagrado ali posojilo, donos za vel let. Natančne ponudbe pod «N. N. stranka R.» na upravo «Jutra». 11927

Stanovanje
obstoječe iz sobe in kuhinje se odda v Višmarjih. Naslov v pravi «Jutra». 12096

Trije dijaki

se sprejemajo na stanovanje zahtirajo za prihodnje šolsko leto. Naslov pove uprava «Jutra». 12183

Dva gospoda

se sprejemajo na stanovanje, Naslov pove upravo «Jutra». 12161

Soba

meblirana, se odda Vodmatska ulica 82, Novi Vodmat. 12166

Mala soba

v sredini mesta, elektrika razsvetljavo, poseben vzhod, se takoj odda stalnim gospodom. Vprašati Gospodina ulica 10/L. 12234

Prilazno sobo

blizu pošte in kolodvorov s posebnim vzhodom, elektriko razsvetljavo, se odda po pošti po ugodni ceni. Naslov pove uprava «Jutra». 12220

Na stanovanje

I sobe in kuhinje v sredini mesta se zamenja za enako ali večje v mestu ali na periferiji mesta. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Zamenjava». 12214

Kapital

Interesanti
za ustanovitev obrata z novo iznajdbo se kažejo. Patent za S.H.S. tu. Oferte je poslati z navedbo razpoložljivega kapitala (najmanj 20.000 dinarjev) pod šifro «J. C. K.» na upravo «Jutra». 12061

Ugodna prilika.

Kateri izmed višjih uradnikov šli pridno, značajno in pošteno delati? Več plačano. Ponudbe pod «inovati» na upravo «Jutra». 12167

Zenitna ponudba

Mlada vdova, poselnicna hiša v mestu, v svrhu takojšnjo ščiteno znanja s boljšim gospodom od 39 let naprej s premoženjem. — Prednost imajo trgovci. — Resne ponudbe s sliko pod «Jupiter» na Drago Bosa-ljak, Ljubljana. 12159

Volčji pes

se prodaja. Resljeva cesta 22. 12104

4 lovske pse

MAURICE LEBLANC TIGROVI ZOBZE

Don Luis si misli: Dragi moj Lupin, zdí se, da bo do danes tukaj nekoga prijeli ali da so vsaj tako razpoloženi. Če ne bodo dobili pravega krivca v roke, držati se hočejo tebe, dragi moj! In si pomane roke s toliko energijo in kakor da dela to z neko radostjo, da se prefekt ves začuden obrne k njemu in ga pogleda ter pri tem za hip umolkne. Misli si pač, kaj neki je tako radostnega, da je ta mož tako dobro razpoložen...

Potem nadaljuje s svojim listanjem in končno spregovori glasno, za vse:

«Zbrani smo tukaj, gospodje, kakor pred dvema mesecema, da se definitivno pogovorimo o testamentu Kozme Morningtona. Gospoda Caceresa, peruanskega poslaniškega tajnika, ne bo, poslal mi je iz Italije brzojav, da je težko obolel in da ni sposoben za potovanje. Sicer pa njegova prisotnost ni neobhodno potrebna. Prav za prav smo torej vsi... razen onih oseb, katerim bi naš sestanek moral zavarovati njih pravice. Mislim namreč na dediče Morningtonove.»

«Se nekdo manjka, gospod prefekt!» se oglasi močan glas. Prefekt dvigne glavo. Don Luis Perenna je izgovoril te besede. Prefekt nekaj časa pomišlja, tako ga je ta medklje presenetil, potem vpraša:

«In kdo naj torej manjka?»

«To je morilec Morningtonovih dedičev.»

Tudi to pot je don Luis nalašč obrnil vso pozornost nase

in je tako prisotne prisilil, da so vpoštevali njegovo prisotnost in se z zanimanjem pripravili, da ga poslušajo.

«Gospod prefekt,» nadaljuje Perenna, «dovolite mi, da razložim dogodke, kakor so si sledili! To bo prihodni zaključek razgovora, katerega sva imela pred desetimi dnevi v palači na Boulevardu Suchet, po eksploziji.»

Desmallonov molk je dopuščal sklep, da sme Perenna nadaljevati, tembolj ker ni bilo drugega ugovora. Zato Perenna ne čaka dolgo, marveč kar nadaljuje:

«Prav na kratko bom opravil, gospod prefekt! Na kratko zaradi dveh motivov. Priznanje inženjerja Fauvillea je sedaj izven vsakega dvoma in potrjeno od strokovnjakov in pa, ker tudi ostala istina ni več komplicirana, ampak v bistvu prav enostavna. Vsebovana je v opazovanju, katero ste mi blagovolili priobčiti, gospod prefekt, ko sva zapuščala podrti palači na Boulevardu Suchet. Kako naj si razložimo, da pisma Fauvilleova niti z besedico ne omenjajo dediščine Morningtonove? Vse je v tem! Hipolit Fauville zato ni omenil niti besedice, ker ni vedel o stvari. In če mi je mogel pripovedovati Gaston Sauverand vso svojo tragično zgodbo brez besedice, v kateri bi bil samo od daleč omenil vso zadevo, to je mogoče le tedaj, ako domnevamo, da tudi on ni imel pojma o zadevi. Prav tako se zdi, da o zadevi ne vedo niti besedice niti Ana Marija, ali da ni vedela, in prav tako da o stvari ne ve prav nič Florencia Levasseurova.

Dejstvo, katerega ne more nihče zanikati, je, da je Hipolit Fauville vodila maščevalna strast. Če ne, zakaj naj bi bil on deloval, ko so ga vendar čakali milijoni Kozme Morningtona? Sicer pa, če bi se bil on hotel poslužiti teh milijonov, bi mu ne bilo prišlo ni na kraj pameti, da bi bil namesto tega raje šel med zločince. Eno smemo torej smatrati za gotovo: Hipolit Fauville o dediščini ni imel pojma.

Vkljub temu pa so padali po vrsti, z neko matematično točnostjo, kakor da je njih usoda v nekakšni zlokobni uri, ki bije od časa do časa..., padli so torej po vrsti vsi, ki so v kakršnikoli pravni zvezi s to dediščino, in sicer najprej Hipolit Fauville sam in njegov sin obenem, dalje Ana Marija Fauville, potem Gaston Sauverand. Najprej je umrl bogataš sam, Kozma Mornington, potem pa po vrsti vsi njegovi sorodniki, in pa, ponavljam, prav v istem vrstnem redu, kakor jih je imenovala oporoka.

To je vsekakor čudovito. Treba je toge vsekakor domnevati, da je neke neke moči, ki vodi vso zadevo. Kako bi bilo mogoče misliti kaj drugega, ko je vendar jasno, da mora neke voditi vse zlokobne niti neka roka, ki bi rada po smrti vseh teh dedičev segla po dediščini, ki je zares edinstvena, ogromna — in kar vidi se, kako so žrtve tako rekoč v naprej numerirane in jim je po vrstnem redu njihovih števil sojena smrt.

Gospod prefekt, ljudski instinkt je tako zelo zadel pravo in z njim del policije, z njim podnačelnik Weber, da so si že začeli predstavljati dotično osebo, ki ima po njihovem mnenju vse te niti v svojih rokah. Hoteli so, da najdejo dotično osebo in so se ustavili pri meni. Zakaj bi jaz ne bil tisti strašni človek, ki ubija iz zasede? Nisem li jaz v prvi vrsti interesiran, ker pripade dediščina po smrti vse upravičencev meni?

Ne bom se skušal braniti. Morda vas bodo silile intervencije močnejših, morda kakšne druge okoliščine, gospod prefekt, da boste ukrenili proti meni, kar smatrate za potrebno. Ne bom vam pa delal te krivice, da bi vi, gospod prefekt, tudi sami mogli mene smatrati za sposobnega takega čina po vsem tem, kar ste v zadnjih dveh mesecih od mene videli in o meni izvedeli.

Darujte za Šlajpahov sklad!

Vsi sloji

so enodušni v tem, da tvrdka

A. Sinkovic nasl. K. Soss

Ljubljana, Mestni trg št. 19

razpolaga z bogato zalogo in konkurenčnimi cenami.

Spalnice, jedilnice, pisarniška oprema itd.

Na obroke! 290/a Zahtevajte ceniki!

ERMAN-ARHAR, mizarstvo v št. Vidu nad Ljubljano št. 4.

Najbolje in najceneje kupite moško perilo vseh vrst pri

A. Ražem Co., Ljubljana, Žabjak št. 3

Samo na veliko. 785-a Gospoda trgovca preslino za poset.

Naša nad vse ljubljena in skrbna mati, oziroma stara mati in tašča, gospa

Fani Zamejic, rojena Gosser

je umrla danes v novomeški bolnici po težki operaciji, previdena s sv. zakramenti.

Pogreb bo v petek dne 13. junija ob 6. uri popoldne na novomeško pokopališče.

Dragi rajnici bodi ohranjen blag spomin!

V Žužemberku-Beogradu, dne 11. junija 1924.

Globoko žalujoči rodbini:

Zamejic in Bradaška.

2908a

Crobath Franc. d. z o. z., Kranj

Manufaktura na debelo in drobno

Ustanovljena leta 1885

Trgovci na deželi, ostali odjemalci, preden kupite, preverite se pri nas znova o cenah in lepi izbiri. Trgovcem damo najmanjšo količino po prvih cenah na debelo. 1027/a

Vsakovrstno MOŠKO PERILO

po znižani ceni priporočila

Tovarna perila "TRIGLAV"

G. VOJŠKA & DRUG

Ljubljana, Kolodvorska ulica 8. (nasproti hotela Struclj). 709a

Potnika

prvovrstno verzirano moč, fiksno ali proti dobri proviziji, stalno delujočega, sprejme za Kranjsko tovarna za velik specifijski konsumni predmet. 2876a

Ponudbe, opremljene s sliko, popisom vedleznega delovanja in navedbo referenc, pod šifro «J. C. 5961» na upravo «Jutra».

Prednost imajo v tej stroki dobro upeljani.

Najboljši kopalni čevlji

1912 a in obleke

samo pri

C. J. Hamann

Ljubljana Mestni trg 8

Kdor želi ugodno preživeti svoj dopust na obali našega Jadrana, se mu priporoča posebno prvovrstni hotel PENSION «ROKAN» v Selcih, 2 1/2 km od Crikvenice. Hotel ima veliko teraso s krasnim razgledom po daljni okolici, kakor na Učko itd. Lastno moderno kopališče, eno izmed najboljših na Jadrani, takoj pred hotelom. — Izvrstna kuhinja! Cene zmerne! Velika auto-garaža.

Najtopleje se priporoča

Alojzij Beranek

prej lastnik restavracije «KOLO» v Zagrebu.

Naročila za sobe in informacije se priporoča rekomandirati. 784-a

Prva slov. zidarska zadruga v Ljubljani

registr. zadruga z omejeno savezo

Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2

Tehniško vodstvo z obilastveno-avtoriziranim gradbenim inženjerjem.

Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko spadajoča dela.

Delo solidno! Cene konkurenčne!

852

Edino prave «Gaiser» čevlje in lovske čevlje dobite le v novo urejeni trgovini in delavnici

J. BRAJER

27 LJUBLJANA

Turjaški trg (Breg) 1.

Istotam se izdelujejo vseh vrst čevlji po meri in vse vrste tržnih čevljev.

Trgovci popusti! Cene solidne! Postrežba točna!

Trboveljski premog in drva

dobavlja

Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Telefon 220. Plačilo tudi na obroke. 281

Potnik

za Slovenijo se sprejme tako!

Pogoji po dogovoru. Cenj. ponudbe pod „Galanterist 9“ na upravo „Jutra“.

Dobro ohranjena

kompletna oprema za jedilno sobo

z veliko mizo za izveči ter raznovrstno drugo pohištvo se

poceni proda. 2915a

Povpraša in ogleda se na Sv. Petra cesti št. 8, pritličje.

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 40

Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje l. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. Tovarna furnirja.

Zaščitna etiketa

VLAHOV

Pravi originalni okrepčujoči želodčni

ELIXIR VLAHOV

katerega proizvaja edini tvorničar

R. VLAHOV

Odlikovan na vseh svetovnih razstavah.

Ime VLAHOV in njegova ETIKETA sta zakonito zaščitena v vseh državah sveta. Tvornica R. VLAHOV proizvaja vedno isto vrsto in postopnost svojih specialitet kakor v predvojni dobi.

Zaloga: T. Mencinger v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 43. 1020/a

Čuvajte se ponaredb!

ESKONTNA I PUČKA BANKA D. D., SUBOTICA

Afilijacija Hrvatske eskompne banke v Zagrebu

izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje

Telefon števil: 19, 20 in 179

538-a